10 ՓԱՐԱ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՏԻԳՐԱՆ ՔԷԼԷԿԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
20, Պապը Ալի Ճատտէսի 20
Կ. ՊՈԼԻՍ

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

10 ՓԱՐԱ
ارمنيجه يومى سورهانداك غزته سى
صاحب امتيازى د. قيلكيان
اداره خانه سى
باب عالى جاده سى نومرو ۲۰

Direction du Journal Arménien
SOURHANTAG
20. Avenue de la S. Porte
CONSTANTINOPLE

ԵՏ ՉԻ ՏՐՈՒԻՐ Խմբագրութեան ուղղուած ո և է գրութիւն

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ կը սկսին ամեն ամսոյ 10ին, 20ին եւ 30ին

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ	ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ Թղթատարի ծախքը իր վրայ	ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀԱՄԱՐ Թղթատարի ծախքը իր վրայ	ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
12 ամիսը կանխիկ ղրշ. 75	12 ամիսը կանխիկ ղրշ. 100	12 ամիսը կանխիկ Ֆր. 22	Մէկ անգամի համար տողը 5 ղրշ.
6 » » » 40	6 » » » 50	6 » » » 11	Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար յատուկ պայմաններ

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՌԱՒՕՏՆԵՐԸ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՄԱՐՈՔ

Ափրիկէ, որ հիմա Եւրոպայէն աւելի միջազգային քաղաքականութեան կեդրոն մը եղած է, ամէն տեղէ աւելի մօտ է անոր Մարոքեան երկրով, և միայն Ճիպրալթարի նեղուցն է որ աշխարհի այս երկու մասերը իրարմէ կը բաժնէ. այնպէս որ Մարոք աշխարհագրական բացատրութեամբ միայն Ափրիկեան երկիր մըն է, իսկ քաղաքականութեան մէջ աւելի եւրոպական է այն, կամ ճիշդ բացատրութեամբ, նախ Ֆրանսական և Անգլիական, յետոյ Սպանիական, Ֆրանսական և Անգլիական, և հիմա ալ թէ՛ Սպանիական, թէ՛ Ֆրանսական, թէ՛ Անգլիական, թէ Գերմանական և թէ Ռուսական միանգամայն: Աւելի ի՞նչ կ'ուզէք, հաստատելու համար թէ միջազգային քաղաքականութեան մրցման վայր մըն է Մարոք:

Բայց շիտակը ըսած ըլլալու համար, աւելի այս միջազգային հանգամանքն է որ մինչեւ հիմա Մարոքի անկախութիւնը պահպանած է, քան թէ անոր բարոյական կամ նիւթական ոյժը, որոնք Եւրոպայի հետ այնչափ մօտաւորութեան շնորհիւ գոհացուցիչ վիճակի մէջ ըլլալու էին, մինչդեռ իրեն դրացի ուրիշ Ափրիկեան երկիրներէ ոմանք շատ յառաջադէմ վիճակի մէջ կը գտնուին:

Շատեր կ'ըսեն թէ յառաջադիմութեան ոգին ցեղային է: Բայց կար ժամանակ մը որ Մարոքեան ժողովուրդը այս վարդապետութեան գոնէ բացառութիւնը կը հաստատէր. և երբ Ճիպրալթարի նեղուցը անցնելով Եւրոպա մտած և դարերով Սպանիա կեցած էին, քաղաքակրթութեան ասպարէզին մէջ Սպանիացիները իրենցմէ բաւական հեռուները ձգած էին. և ինչո՞ւ կը մարէր այդ փայլը դարեր ապրելէ ետքը, առանց իր ետին հետք մը անգամ ձգելու: Միայն թէ անոնք հին ազգերէ ոմանց պէս բոլորովին չկործանեցան և եթէ նորէն ետ մղուելով Եւրոպայէն արտաքսուելով հետզհետէ իրենց բարոյական և նիւթական ոյժն ալ կորսնցուցին, Ճիպրալթարի Անգլիական գրաւումը, և Ալժերիոյ Ֆրանսական գրաւումը վրայ հասնելով, անոր քաղաքական կարեւորութիւնը կը բարձրացնէին. Ահա այն առեն էր որ Մարոք քաղաքականութեան տեսակէտով, աւելի Ֆրանսական և Անգլիական երկիր մը կ'ըլլար քան Մաւրիտանիական:

Եթէ Ֆրանսական և Սպանիական միացեալ ծովային և ցամաքային ահեղ զօրութիւնը յաջողէր Անգլիացիները Ճիպրալթարէն վանտելու, առաւել Մարոք օտարին քաղաքականութեան ազդեցութենէն ազատած չպիտի ըլլար այլ Սպանիականը Անգլիականին տեղը անցնելով գործը աւելի պիտի ծանրանար, որովհետեւ մինչդեռ ֆրանսականը և անգլիականը իրենց հակընդդէմ ընթացքովը իրար կը հակակշռէին և կը չէզոքացնէին, ընդհակառակն Ֆրանսականը և Սպանիականը միանալով Մարոքի բաղդը գերի պիտի ընէին միայն Ֆրանսայի քմահաճոյքին, որ այն առեն շատ վտանգաւոր և օպատնական [illegible] առած էր: Թէ ինչո՞ւ համար այդպէս պիտի ըլլար, պատճառները բացորոշ են. Ֆրանսա միացած էր Սպանիոյ հետ, մի միայն Ճիպրալթարը Անգլիացիներուն ձեռքէն առնելով զանոնք Միջերկրական ծովէն դուրս նետելու համար, որ առեն ըՍպանիոյ ճիշդ դիմացը գտնուող Մարոք վտանգի տակ էր և պիտի ըլլար ճիշդ այն ինչ որ եղած է Ալժերիա, այսինքն, Մարոքի դրացին. իսկ Սպանիա, որուն խաղալն էր միայն դարձեալ իր Ճիպրալթարին տէրը ըլլալ, Մարոքի ճակատագրին վրայ հոգ չպիտի ընէր, որովհետեւ ոչ Ֆրանսան հակակշռելու զօրութիւնն ունէր և ոչ ալ իր սիրելի Ճիպրալթարին նորէն տէր ըլլալէ զատ ո և է Ափրիկեան յաւակնութիւն մը կամ բաղձանք մը:

Ֆրանսա զանազան քաղաքական պատճառներով, ոչ միայն փառասիրական բաղձանք մը, այլեւ բնական միտում մը ունի Մարոքի տէր ըլլալու եթէ կարելի ըլլայ, իսկ եթէ ոչ իր թեւարկութիւնը տարածելու անոր վրայ ինչ որ ապագայ տիրապետութեան նախաբանն է, և կարծենք թէ այս յաւակնութիւնը և բաղձանքն ալ ծածուկ բան մը չէ: Գոնէ այնպէս կը հաւատան Ֆրանսացիները թէեւ ոչ մէկ տէրութիւն իրենցմէ աւելի իրաւունք ունի Մարոքի ապագային վրայ մտածելու: Սակայն ուրիշ տէրութեանց մէջ այս մասին Ֆրանսայէն աւելի մտածող չկայ, կամ իրենց համար Մարոքեան խնդիր մը կայ միայն անոր համար որ Ֆրանսա մը կայ:

Բայց այդ ուրիշ տէրութիւնները Մարոքի ապագային վրայ մտածած առեն, բուն ինքն ալ ըստ պատշաճի հոգ կ'ընէ՞:

Միջազգային քաղաքականութեան ասպարէզին վրայ այնչափ փափուկ դիրք մը ունեցող Մարոք, օտար յաւակնութեանց դէմ դարձեալ օտարին օգնութեանը շատ իրաւացի և շատ վստահելի յոյս մը կրնար ունենալ. բայց այդ իրաւունքը և վստահութիւնը այն առեն միայն կ'իրականանային, երբ նախ և առաջ ինքը ինքզինքին օգներ իր զինուորական վիճակը բարեկարգելով, քաղաքակրթական յառաջդիմութիւններ ի գործ դնելով, ժամանակիս ոգւոյն համաձայն իրական բարենորոգումներու ետեւէն իյնալով, և այն առեն տարակոյս չէր մնար որ Մարոքի ամբողջութեան անբռնաբարելիութեան և անկախութեան դէմ շատ բաներ մտածողները պիտի ստիպուէին կամ բան մը չմտածելու, կամ գոնէ շատ քիչ մտածելու: Բայց Մարոք ոչինչ ըրաւ գոնէ այն ժամանակէն ի վեր, երբ իրեն դրացին եղող Ալժերիա Ֆրանսայի ձեռքը կ'անցնէր և զինքը վտանգի տակ կը ձգէր:

Սպանիա ալ որ այժմ յոյսը կտրած է Ճիպրալթարէն, անոր քիչ մը հակակշիռ կամ փոխարինութիւն ըլլալու համար Ճիպրալթարի դիմացի կողմը Մարոքեան ծովեզերքին վրայ տեղ նետած է, եւ Քուպան, Բորդօ-Րիքօն և Փիլիպպեան կղզիները նոր կորսնցնելով յաւելուածական վտանգ մը եղաւ Մարոքի վիճակին: Առաջին՝ այն պատճառաւ որ Մարոքի մասին Ֆրանսայի դաշնակիցը կամ կամակատարն է. երկրորդ՝ այն պատճառաւ որ Մարոքի անմիջական եւրոպական դրացին ըլլալով, և ափրիկեան միջազգային քաղաքականութիւնը երբեք նմանը չտեսնուած մեծ եւ կարեւոր ծանծաղներ առած ըլլալուն, գործին միջամտելու գոնէ այնչափ իրաւունք կ'ունենայ որչափ որ կրնայ ունենալ Ֆրանսա. իսկ երրորդ այն պատճառաւ որ Ամերիկայի և Մայր Արեւելքի ջուրերուն մէջ ըրած [illegible] կորուստին տեղը մասամբ լեցնել կը փափաքի:

Հիմա տակաւին յոյս կայ Մարոքի ապագային փրկութեանը համար. որովհետեւ Անգլիայէն ետքը Գերմանիա ալ Ֆրանսայի ժողովրդական ծայրայեղութեանց դէմ օգնական հակոյժ մը եղած է, ինչպէս որ եղաւ Չինաստանի մէջ Ռուսական ժողովրդական ծայրայեղ խորհուրդներուն դէմ: Բայց հիմա քաղաքական արգելքից ազդուածութիւնը վերջապէս կարելի եղած բանին մէջ համաձայնութեան մը ուղղութեան փոխուած ըլլալով, այդ տեսակ հակոյժութեանց վստահիլը խոհեմութիւն չէ:

Այժմ բաւական չէ քիչ ազդեցութիւն ունեցող օտարին օգնութիւնը, երբ Մարոք ըստ կարի ինքզինքը պաշտպանելու կարող վիճակի մէջ չէ. կարծենք թէ այժմ 6 ուկէս կամ 7 միլիոն բնակչութիւնը կազմող ցեղային ստորաբաժանումներէն ոմանք իրենք իրենց նախկին նահապետական կէս-կառավարութիւնները կը ներկայացնեն մայրաքաղաքէն քանի մը մղոն անդին, կեանքի ինչքի և պատուոյ մասին կատարեալ ապահովութիւն մը չկայ, և Ալժերիոյ սահմանակից ցեղեր, հակառակ Փասի կառավարութեան բաղձանքներուն, այնպիսի արարքներուն տեղի կուտան որոնք իրաւացի պատրուակներ կրնան ըլլալ Ֆրանսացիներուն ձեռքը ընելու այն բաները որոնց կը բաղձան:

Անգլիոյ Թագաւորին գահակալութիւնը շնորհաւորելու համար պատուիրակութիւն մը Լոնտոն ղրկելու պէս քաղաքավարական ձեւերը, միջազգային քաղաքականութեան ուղղութեան վրայ որեւէ ազդեցութիւն մը չեն կրնար ընել: Եթէ անգլիական քաղաքականութեան աւելի յարմար երեւի Մարոքի մասին Ֆրանսայի հետ համաձայնելով չեզոք մնալ, հակառակութեան մէջ մէկ քանի աւելի զրահաւորներ և Ճիպրալթար կրնան աւելի աժան կերպով անգլիական շահերը ապահովել:

Այս տողերը գրուելուն շարժառիթ եղաւ և վերջերս Մարոքի մէջ Ֆրանսացի մը սպաննուելուն առթիւ երկու տէրութեանց միջեւ ծագած խնդիրը, որուն Ֆրանսայի ուզած կերպովը կարգադրուելուն նպատակով Մարոքի երկու վիճակի զրահաւորներ ղրկուեցան, այնպիսի միջադէպ մ'ըներ, ուրիշ ո և է տէրութեան համար միայն դրամական հատուցման մը խնդիր կրնայ ըլլալ: Ըստ երեւոյթին Ֆրանսայի համար ալ այսպէս եղած է. Բայց ինչո՞ւ համար քաղաքական նպատակներու շշուկներ կը ծագին: Արդ Մարոքի մասին վտանգի մը կասկածները զօրացած չե՞ն ըլլար, և կարեւոր դարարութիւն մը չէ՞ իրեն զգոյշ գտնուելու իր ապագայ ապահովութեանը համար որ գլխաւորաբար կախում ունի բարենորոգումէն և ներկայիս մէջ ճանչցուած լաւ զինուորական կազմակերպութենէն:

ԼԻՈՆԵԼ

ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՆԻՒԹԵՐ

Ֆրանսայի ծանօթ գրագէտներէն ու կաթողիկէական Պ. Ժիւլ Լըմէդր Էւէ տը Բոոմ [illegible] թերթին երեք յաջորդական թիւերուն մէջ շահագրգիռ յօդուածներ հրատարակած է «Բարձրագոյն դասակարգի տիկինները և անոնց պարտականութիւնը» խորագրին տակ: Այդ յօդուածները թարգմանելով Սուրհանդակի գրկելու ազնուութիւնը ունեցած է Մարսիլիայէն աշխատակից մը, կը հրատարակենք զանոնք, Ֆրանսայի ընկերային նկատողութիւնները մեր ընթերցողներուն համար ալ շատ գեղեցիկ դասեր պարունակելուն պատճառաւ.—

ԲԱՐՁՐ ԴԱՍԱԿԱՐԳԻ ԿԻՆԵՐԸ ԵՒ ԱՆՈՆՑ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՅՕԴՈՒԱԾ

Կ'ըսուի թէ ներկայ օրերու բարձր դասակարգի կիներէ շատեր աղէկ զգացումներով առաջնորդուած են, և յաճախակի կ'ունկնդրեն ընկերական նիւթի վերաբերեալ դասախօսութիւններու: Եթէ ես, այս հարուստ և հեշտասէր կիներուն խօսելու հրաւիրուած ըլլայի, հետեւեալ պիտի ըսէի.—«Համեստ [illegible], տիկիններ, վստահ եղէք [illegible]: Ես այնպէս կը հաւատամ, որ ունկնդիրներս՝ հեգնելու [illegible], այս ժողովին [illegible] քարոզ մը [illegible] շատ հեռու, բարի և լրջամիտ տիկիններ են: Ինքզինքս փայլեցնելու ճիգ պիտի չընեմ, և դուք ալ հոս գեղեցկութիւններ պիտի չփնտռէք: Դիւրաւ ուրիշ կէտ մըն ալ. ձեզի պիտի ըսեմ ինչ որ աւելի օգտակար և լաւագոյն կը կարծեմ. հետեւաբար պիտի խօսիմ այնպէս, ինչպէս շատ առաջին մարդ մը ձեզի պիտի խօսէր: Բայց ի բաց, բողոքելու ինձմէ աւելի Թանկագին ըլլալը կը խոստովանիմ: Երբ ձեզի գթութեան և առաքինի գործերու յորդորեմ, մի՛ ըսէք ինծի, նոյն իսկ ցած ձայնով,— «Շա՛տ լաւ, սիրելիս». որովհետեւ պիտի պատասխանէի.— «Ձեր վերջ, տիկիններս: Իմ այսօրուան պարտականութիւնս կատարած պիտի ըլլամ, որ այնքան հաճոյ է, եթէ կարելի եղածին չափ յաջողիմ ձեր [illegible] յիշեցնելու»:

Ահա՛, ինչ որ ըսել կ'ուզեմ.—

Տեսականին բաւական տեղեակ, դուք ձեզմէ կը հարցնէք. «Ի՞նչպէս պէտք է գործնականին անցնիլ». ասոր [illegible] այդ է. [illegible], շատ [illegible], փափուկ և յանդուգն [illegible] մը պիտի ըլլայ այս. [illegible] նոյն իսկ ըսեն թերեւս անոնց.

—Դուք ո՞րպիսի գործերու հետամուտ էք, և ի՞նչ է ձեր դիտաւորութիւնը:

—Շատ պարզ է այդ. ամէնէ ժողովուրդի հետ միակ [illegible] յարաբերութիւններ, աւելի [illegible] մեր միջոցներով օգտակար ըլլալ, բարեգործական ձեռնարկներով օգնել, անոնց [illegible] չարիքներուն ծառայել, և ընկերային պահանջումները իրագործել մի քիչ ճշգրտել. Ուրիշ ի՞նչպէս այդ նպատակին հասնելու է:

Կ'ուզէի ձեզի խօսիլ 1. Ձեր առաջնորդութիւնները գործնականի վերածելու, և 2. Նոյն իսկ անոր գործադրութեան մասին:

* *

Ձեզ պատրաստելէ առաջ, պէտք է անոր յարուցանելիք դժուարութիւններուն վրայ խօսիմ: Անոնցմէ մէկ քանին ձեզմէ դուրս, իսկ ուրիշներ ձեր վրայ կը գտնուին: Տեսնենք առաջինները.—

Անոնք, որոնց կ'ուզէք օգնել, այնքան մօտաչելի չեն. դիւրին չէ զանոնք հասկնալ, ոչ ալ ինքզինքնիդ անոնց հասկցնել: Ու ասոյգ է որ, դարէ մը և աւելի օրերէ ի վեր բոլոր Ֆրանսացիներու հաւասարութիւնը ըստ օրինի ընդունուած բան մըն է, և տեսականօրէն դասակարգի խտրութիւն չկայ: Գալով գործնականին, թէեւ քաղաքական բաժանում գոյութիւն չունենայ, սակայն միշտ ընկերային տարբերութիւնները կան ու կը մնան, և նոյն իսկ աւելի կայուն դիրք մը ստացած են այս օրերս:

Հարուստները ու աղքատները կարծիքով ու բարքով, այժմ Թերեւս աւելի խորապէս կը տարբերին իրարմէ, քան երբեք:

Առանց հեռուները երթալու, առնենք Բարիզը, ուր ամէն ինչ պարզ աչօք կրնանք տեսնել: Նախնի ժամանակներ (նոյն իսկ քիչ մը առաջ առաջ), հարուստ ու աղքատ միեւնոյն Թաղի մէջ էին: Շքեղ «օթէլ»ներ [illegible] մարդաշատ փողոցներու մէջ: Միեւնոյն պանդոկին տարբեր յարկերը ճոխութիւնը ու չքաւորութիւնը միասին կը բնակէին՝ ժամանակին լեզուն խօսելու համար: Կիներու կառքերը, առանց տարօրինակ երեւալու, գործաւորներու նեղլիկ փողոցներէն կ'անցնէին, մինչ այսօր երբ դասակարգերը ոչ այնքան [illegible] են որքան բաժանուած, և որ աւելի [illegible] է և զանազանող, ասիկա որոշապէս կը դիտուի, տեսնելով որ Բարիզի մէջ հարուստի և աղքատի յատուկ Թաղեր կան, գրեթէ իրարմէ անջատ և հեռու, այնպէս որ քանի մը Թաղերու մէջ ինքզինքնիդ կը մտնէք ձեր կառքերով և ծառաներով:

Նոյնպէս շոգիի, ելեկտրականութեան և մեքենական զօրանալու գիւտերէն, ընդարձակ գործարաններու հաստատուելէն առաջ, տիրոջ և ծառայի յարաբերութիւնները աւելի կանոնաւոր և հաճոյակատար էին: Տէրը իր գործատան մէջ այլասերեալ աշակերտներուն աւելի մօտաչելի էր. միշտ հոն էր ինք, ու անձամբ կրնային խօսիլ իրարու հետ: Սակայն ի՞նչ յարաբերութիւն կրնան ունենալ հանքի մը և մետաղագործի ընդարձակ գործարանի մը հինգ-տասը հազար գործաւորները իրենց տիրոջը հետ (երբ մէկ հատ մըն է), իրենց տիրոջը հետ, որ միշտ Բարիզ կը նստի, եւ չի ճանչնար կամ չուզեր ճանչնալ իր մարդերէն և ոչ մէկը: Ի՞նչ յարաբերութիւն կրնան ունենալ երկաթուղային եւ անանուն ընկերութեան (compagnie) մը հետ, երբոր [illegible] բաժնետէրերը [illegible], որոնք [illegible] այն [illegible] գործարանը, որուն հարուստ եկամուտները կը գործածեն. և աւելին ըսենք, երբեք չեն տեսած այն սեւ ձեռքերէն մին, որոնցմով կ'ապրին անոնք, Թողուած հեռաւորութիւններու մէջ:

Այսպէս, իրարմէ բոլորովին անջատուած, ի՞նչպէս կրնան հասկցուիլ ընկերութեան բարձրագոյն դասակարգի պատկանողները: Վստահ եմ որ, տիկիններ, դուք ալ շատ ցաւեր ու վիշտեր [illegible]. Եթէ հոս կը յիշեմ բարեկամներէս միոյն [illegible] խօսքը. «Աստուած իմ, խնայէ զիս մարմնաւոր ցաւերէն, իսկ բարոյական ցաւերու գուն ինծի ձգէ»: Ձեզ ըսեր թէ դուք Ֆիզիքական ցաւերը կ'անգիտանաք, [illegible] հիւանդութեան հետեւանքով եկածները գիտէք միայն:

Դուք գաղափար չունիք ծայրայեղ եւ մշտական աշխատութիւններուն, անբաւական սնունդի և թշուառութեան պատճառած ցաւին վրայ: Կը զգա՞ք այն ահագին տարբերութիւնը, որ կայ հարուստ և աղքատ կնոջ մը ճակատագրային կեանքին միջեւ. կրցա՞ծ էք որոշ գաղափար մը կազմել ժողովուրդի կիներէ շատերուն կեանքին վրայ:

Դեռ մանուկ՝ կանուխէն դպրոց կը մտնէ (եթէ երբեք երթայ), աշխատութիւն, յանձնարարութիւններ, պզտիկ եղբայրներու հոգ, ապտակ ու հարուած: Ետեւէ ետեւ կը յաջորդեն այս ամէնը: Տասնհինգ տարեկան, աշխատանոց (atelier) կամ գործարան (usine) կը մտնէ: Եթէ կարուհի է, եթէ պատիւ ունի ձեր հանդերձեղէնները կարելու, 10-12 ժամ կ'աշխատի [illegible] «ղշէքի» մը համար: [illegible] շատ ուշ տանին զինքը [illegible] մինչեւ [illegible] ծագումը: Ամուսնացած է և յաջորդաբար մանուկներու մայր, [illegible] աշխատութիւն մը, տան և խոհանոցի հոգեր, կարկատուք, բնաւ չհանգչող անդամներու յոգնածութիւն, յաճախ արբեցող երկան մը վայրագութիւններ. վաղահաս ծերութիւն, [illegible], և այս ամէնուն [illegible] ընդվզում, կասկածոտ [illegible], [illegible] և մախանքը ծայր կուտայ, երբ դիտուածաւ իրենց աչքերին վրայ հեղնող մը ձեզի պէս զգեստաւոր տիկիններու:

Գործնականին մէջ, ինքզինքնիդ մէյ մը այս խեղճերուն տեղ ենթադրեցէք և երեւակայեցէք թէ ի՞նչպէս պիտի կրնայիք անցընել անոնց մէկ օրը միայն: Այլ [illegible] հաղորդակցութիւններով կը քաշուին անոնք այդ փոթորիկ օրերէն: Եթէ ենթադրէք այդ կեանքին, ի՞նչ պիտի ըսէք անոնց: «Ի՞նչ բան կայ հասարակաց անոնց և ձեր մէջ»: Իրաւցնէ, [illegible] ամէն բանի, շատ մօտիկ յարաբերութիւններ [illegible] անոնց և ձեր մէջ, զորս խնդիր է ի վեր հանել, և առաջին քայլը առնել դէպ անոնց մօտենալու. սակայն սկսելու համար ի՞նչ պիտի ըսէք:

Ի նկատի առէք մէկ մը. Ի՞նչ գաղափար կրնան ունենալ աղքատները հարուստներու մասին, մանաւանդ մեծ քաղաքներու և գործարաններով լեցուն կեդ-

բոններու մէջ: Անոնք ձեզի կը ճանչնան միայն, տօնական օրերուն լուսաւոր ձեր պատուհաններէն և ձեր առտն աղէ չորցած կառքերէն, կամ հազարումէկ այն արտաքին անհաւասարութիւններէն զորս ձեր բարքերը դրած են անոնց և ձեր մէջ: Եկեղեցւոյ մէջ անգամ այդ խտրութիւնը կը տեսնուի. սուրբ աւազանի մկրտութեան, ամուսնութեան և թաղման ծիսական խտրութիւններ:

Անոնք նախնական դպրոցի մէջ, նիւթապաշտ վարդապետութեան մը յոյժ տարրական կրթութիւնները միայն կըստանան, որուն հակառակ են արդէն:

Եկեղեցական, Ֆրանսական և յեղաշրջումի պատմութեան վրայ այնչափ միայն գիտեն ինչ որ հակակղերական լրագիրները իրենց կը սովրեցնեն: Զրախօս լրագիրներով թունաւորուած են, որոնք իրաւունքը կը սովրեցնեն հեշտախ, փոխանակ աւանդելու փութաջանութեան դասեր, և չարունակ զանոնք կը գրգռեն մեծատուներուն հակառակորդներու դէմ: Իրենց լուսաւոր տրամաբանութիւններով և մարդկային կեանքի վրայ ունեցած ագիտութեամբ, անոնց կլլեցնել կուտան թէ՝ այս դժուարութիւնները երբ մէկ մը մէջտեղէ վերնան, կատարելապէս երջանիկ պիտի ըլլան իրենք, և երկրաւոր արքայութիւնը վայելեն: Չեն գիտեր թէ հարուստներն ալ իրենց պէս հասարակ մահկանացուներ են, սխալող, մեղանչող, և այնքան մոլութիւններ ունին որքան աղքատները, քիչ մը աւելի կամ պակաս: Զանոնք նախանձէն անարդար, անկուշտ և անողորմ չարեր կ'երեւակայեն: Երկաթի պէս պինդ գլուխ, կը հաւատան թէ անոնք կղերին հետ ձեռք ձեռքի տուած, ժողովուրդը քնացնելու, ստրկացնելու կ'աշխատին:

Ահաւասիկ, աբբեղայք, այն դժուարութիւններէն մէկ քանին, որոնց պարտինք յաղթել, ձեր սիրոյ և օժանդակութեան կարօտ եղողներուն մերձենալու համար:

Կը կարծեմ թէ այդ դժուարութիւնները մի առ մի նշանակելով և ձեր խոկմանց առարկայ ընելով զանոնք, արդէն անոնց յաղթելու դիրքին մէջ դրած կ'ըլլամ զձեզ:

ԺԻՒԼ ԼԸՄԷԴՐ

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԴԵՐԱԿՇԻՌ ԱԶԴԵՑՈՒԹԻՒՆԸ ՄԱՆՋՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ.— Նիւ-Զուանկէն յունիս 11 թուով կը հեռագրեն «Թայմզ»ի.— «Ռուսիա այժմ ապահոված է իր տիրապետութիւնը Մանջուրիոյ մէջ: Թաթար Զօր. Զենկ-Զի գործիք մը եղած է Մուքտէնի ռուսական ճարպիկ պաշտօնեայ Գինգ. Կըրուպչէսվքիի ձեռքին մէջ: Ռուսաչինական պանքան կը հայթայթէ երկրին վարչութեան համար բոլոր պէտք եղած դրամը, և իր զօրութիւնը կ'աճի չարունակ: Ցաւէլուածական կարգադրութեան մը համաձայն որ կնքուեցաւ յունվար 30ին Բորդ Արթուրի մէջ, Զենկ-Զի չորս տարի պիտի մնայ պաշտօնին գլուխը. այնպէս Ռուսիա պիտի չարունակէ անոր միջոցաւ կառավարել Մանջուրիոյ նահանգը, նոյն իսկ քաղաքային վարչութիւնը Չինացիներու յանձնելէ ետքը: Եթէ մէկդի առնենք մաքսային սակագրերը, Նիւ-Զուանկ իբրեւ ռուսական նաւահանգիստ մըն է ուրիշ տեսակէտներով: Ռուսական դրօշակը կը ծածանի մաքսատուներուն վրայ, բոլոր տուրքերը Ռուսաչինական պանքային կը վճարուին, Ռուսերը կը հսկեն երկաթուղիին վրայ՝ գետին երկու կողմերը, Ռուսերը կը հսկեն տեղական մաքսատուներուն, վերջապէս բան մը չի կրնար ըլլալ առանց Ռուսերու հաւանութեան:

«Երկու իրողութիւններ մասնաւոր ուշադրութիւն գրաւած են:—1. Բնիկ Չինական ապրանքներու մաքսատուրքերու գանձման գործողութեան՝ Չինացիներէն Եւրոպական ծովային մաքսատուներու անցնիլը կատարուեցաւ առանց ո և է դժուարութեան: Մանջուրիոյ ինչպէս նաև Եանկ-Զէի Չինացի վաճառականները կը բաղձան որ Բեքինի բանակցութիւնները վերցնեն արմատք արտածելու մասին դրուած արգելքը: 2. Ռուսերը՝ ուղղակիները հեռացնելու գործով պարապելով հանդերձ, տրամադիր են Չինացիներուն հետ աւելի յարգանօք վարուելու: Ռուսերը կը մտածեն թէ պէտք եղածէն աւելի խստութիւն ի գործ դրուիլը դէշ ազդեցութիւն պիտի ընէ Չինացիներուն վրայ, նկատելով մանաւանդ թէ Ճարոնցիները չատ մարդասէր վարմունք մը կը ցուցնեն: Եթէ Ռուսերու և Ճարոնցիներու միջեւ պատերազմ մը ծագէր, և գործողութեանց թատր ըլլար Մանջուրիա, Չինացիները ամէն կողմ Ճարոնցիներուն կողմը պիտի բռնէին, և տեւելութեամբ լեցուած պիտի ըլլային Ռուսերուն հանդէպ:

ԳԵՐՄԱՆԱՑԻՆԵՐԸ ՇԱՆԿԱՅԻ ՄԷՋ.— Սթանտըրտ կ'ըսէ թէ Շանկայի մէջ գերմանական զօրաց խումբ մը թողուելուն մասին Լորտ Քրանպորնի ըրած յայտարարութիւնները մեծ գժգոհութիւն յառաջ բերած են այդ քաղքին մէջ, որ իչխող դիրք մը ունի Եանկ-Զէի հովտին վրայ: «Անկարելի է հաւատալ, կ'աւելցնէ Անգլ. թերթը, թէ Անգլ. կառավարութիւնը հաւանութիւն տուած ըլլայ Շանկայի մէջ գերմանական միութին զօրագունդ մը թողուելուն, և եթէ կառավարութիւնը համոզիչ բացատրութիւններ չտայ ի պատասխանի նոր հարցման մը որ իրեն պիտի ուղղուի, այս մասին մեծ վիճաբանութիւն մը յարուցանել պիտի աշխատուի Խորհրդարանին մէջ:

—Պերլինի «Բօսթ» լրագիրը խօսելով Շանկայի մէջ 800 Գերմանացի զինուոր մընալու մասին Լոնտոնի լրագիրներուն արտայայտած զարմանքին վրայ, կը յայտարարէ թէ գերմանական զօրքերը Չինաստանի մէջ պիտի մնան մինչեւ որ հաշտութիւնը վերջնականապէս կնքուի, և թէ Ֆրանսական, ճարոնական և ռուսական գունդերն ալ միեւնոյն բանը պիտի ընեն: Նոյն լրագիրը կ'աւելցնէ թէ՝ Անգլիացիք բնաւ իրաւունք չունին գերմանական զօրաց Շանկայի մէջ մնալուն համար արանջալու.—«Շանկայ անգլիական քաղա՞ք մըն է արդեօք» կը հարցնէ գերման թերթը: «Պէրլինէր Թակպլաթ» կ'ըսէ թէ՝ Մեծն-Բրիտանիա մտնել կը թուի Եանկ-Զէի մասին եղած համաձայնութիւնը, որով երկու մեծ տէրութիւնք որոչեցին Բայ Դուաի չէզոքականութիւնը պահպանել: Միւս կողմէ «Քրէօյց Զայթունկ» դիտել կուտայ թէ՝ Անգլ. մամուլը ինքզինքը չնորհաւորելու էր Գերմանացւոց ձեռք առած միջոցներուն վրայ:

ԲԵՐԼԻՆԷՆ հասած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ՝ Գերմանացիները Թաօ-Թինկ-Ֆուի չինական իչխանութեանց ծանուցեր են թէ յառաջիկայ յունիս 21ին քաղաքին վարչութիւնը իրենց պիտի յանձնեն:

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ ԵՒ ՀԵՌԱԳԻՐ.— Շանկայէն կը գրեն Սթանտըրտի.— «Կայս. հրովարտակ մը կը հրամայէ ժողովրդեան, յարգել Բեքինէն Հան-Քէու եղած երկաթուղին և հեռագիրը ճիչդ այնպէս ինչպէս պիտի ընէին եթէ չինական կառավարութեան սեփականութիւնը ըլլային անոնք: Հրովարտակը կը հրամայէ երկաթուղեաց համար կայսերական պահակազօրքեր դըրել: Չինական հեռագրական և Թղթատարական անօրէն Շէնկ հեռագրական պարան մը հաստատել կուտայ Հօանկ-Հօ գետին ջուրերուն տակէն. այս պարանը որ կը հասնի մինչեւ Սի-Նկան-Ֆուի մօտերը, ցամաքային հեռագրաթելին հետ փոխն ի փոխ պիտի գործածուի:

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ կառավարութիւնը փորձառու հանքագործներու խումբ մը կղղէ, որ Չինաստան պիտի երթայ, Գերմանական ստացուածքներու հանքերուն մէջ աշխատելու համար: Այս խումբը ճամբայ պիտի ելլէ, երբ Գերմանական զօրքերը ետ դառնան Չինաստանէն: Իւրաքանչիւր հանքագործ 5 տարի պիտի ծառայէ:

ԹԻՊԷԹԻ վեհապետը 7 «Լամա»ներէ բաղկացած արտասովոր պատգամաւորութիւն մը պիտի ղրկէ Բեդերսպուրկ: Այս պատգամաւորութիւնը որ Օտեսա պիտի հասնի յունիսի վերջերը, Ռուսիոյ հովանաւորութիւնը պիտի խնդրէ Անգլիական ոտնձգութեանց դէմ, որովհետեւ Չինաստան չի կրնար դէմ դնել Թիպէթի սպառնացող վտանգին:

ՀԱՐԱՒ. ԱՓՐԻԿԷԷՆ հասած վերջին լուրերը չատ գոհացուցիչ կը նկատուին իրազեկ չրջանակներու մէջ, թէև հաշտութեան բանակցութիւնները վերսկսած ըլլալու զրոյցը հերքուեցաւ: Ո՛չ դիւան քանիերորդ անգամին ըլլալով կը ծանուցուի թէ Զօր. Պօթա հեռագրով կը հաղորդակցի Քրիւկէր Նախագահին հետ: Սթանթերդընէն ալ կը հեռագրեն թէ՝ Հոլանտական հիւպատոսը Բրեդորիայէն այդ քաղաքը դարձեր է, և վերսկսեր է հաշտութեան բանակցութիւնները Պօէր զօրավարներուն հետ: Հիւպատոսը Լորտ Քիչըների արտօնութեամբ Սթանտերդըն գացեր է, Զօր. Պօթայի հետ տեսակցելու համար: Տիւրպանէն հասած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ 1000 Պօէր գերիներէ ստորագրուած աղերսագիր մը ղրկուեր է Շթէյնի, Շալք Պըրկըրի, Պօթայի Տեվէդի և ուրիշ Պօէր պետերու: Այս աղերսագրին մէջ կ'ըսուի թէ ա՛լ ժամանակը հասած է որ թշնամութիւնները դադրին: Ֆրանսայի պօէրասէր չրջանակներուն մէջ ալ առջի ոգեւորութիւնը չկայ: Բարիզէն կը հեռագրեն թէ ամենէն կատաղի Պօէրասէրներն անգամ կը խոստովանին թէ հարկ է կարգադրութիւն մը ընել: Այս առթիւ կ'ըսուի թէ Պօէրներու համակիր ականաւոր անձնաւորութիւններ խորհուրդ պիտի տան Պ. Քրիւկէրի, որ կէս միջոցաւ ելլէ գործին մէջէն: Բարիզի մէջ տիրող կարծիքը այն է թէ Պօէրները իրենք սկսած են խորհրդածել հաշտութեան պայմաններուն վրայ: Լոնտոնէն կը հեռագրեն թէ Սըր Հէնրի Քէմպըլ Պէնըրման Խորհրդարանին մէջ հարցում պիտի ուղղէ կառավարութեան, Հարաւ. Ափրիկեան գործերու վիճակին մասին:

—Էնտէբէնտանս Պէլժ լրագիրը կ'ըսէ թէ Քրիւկէր Նախագահը և Սթանտերդըն գտնուող Պօէր պետերը հեռագիրներ փոխանակած են: Այս հեռագիրները չատ կասկածելի կը ցուցնեն Անգլիացիներուն յաղթելու կարելիութիւնը, որով կարծիք կը յայտնեն թէ պէտք է փութով հաշտութիւն կնքել, պատուաւոր պայմաններով: Այդ լրագիրը կ'ըսէ նաև թէ Պ. Քրիւկէր Հոլանտա գտնուող Պօէրներուն հետ տեսակցութիւն մը ունեցեր և անոր արդիւնքը հեռագրեր է Պօէր կառավարութեան, որ Սթանտէրդըն կը գտնուի: Տակաւին պատասխան արուած չէ: Եւ վերջապէս դարձեալ նոյն թերթը կ'ըսէ թէ Պ. Քրիւկէր յայտարարութիւն մը պիտի հանէ, որով չպիտի ընդունի պատասխանատուութիւնը այնպիսի հաշտութեան մը, որ չերաչխաւորէր Թրանսվալի և Օրանժի կատարեալ անկախութիւնը,

—Լորտ Քիչըները կը հեռագրէ թէ Էլլըթ զօրավարը կատաղի զօրավարը ճակատամարտ մը ունեցեր է Պօէրներուն հետ, որոնց կը հրամայէր Զօր. Տէվէդ: Անգլիացիները գերի բռներ են 45, սպաններ են 17 և վիրաւորեր են 3 Պօէրներ: 71 սայլ, 10,000 փամփուշտ և 400 արջառ ալ Անգլիացիներուն ձեռքն անցեր են: 20 Անգլիացի սպաննուեր և 24 հոգի վիրաւորուեր են: Մեռնողներէն 9ը սպայ են:

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԹՐԱՆՍՎԱԼԻ ՄԷՋ.— Քարօլինայէն կը հեռագրեն յունիս 10 թուով.— «Զօր. Պարքըր որ ժամանակէ մը ի վեր կը հրամայէր Բրեդորիայի և Պելֆասդի միջև գտնուող հաղորդակցութեան գիծերուն, անցեալ չորեքշաբթի Միտըլպուրկէն մեկնեցաւ արեւմտեան Թրանսվալի Անգլ. եօթը հրամանատարութիւնը ձեռք առնելու համար: Զօր. Բինդ, իր ձեռքը առած է արեւելեան Թրանսվալի հաղորդակցութեան բոլոր գիծերը: Զօր. Պլումի հրամանին տակ գտնուող զանազան չարժուն գունդերու սպաներն ալ պատասխանատու են հաղորդակցութեան գծի այն մասին, ուրկէ կը վարեն գործողութիւնները: Տակաւին երկրին մէջ հոս հոն ցրուած կան Պօէրներու ակոր ջոկատներ, որոնք կը հսկեն Անգլ. բանակներուն, պէտք եղած հեռաւորութիւնը պահելով անոնցմէ առանց և իրենց միջև, այս տալով յառաջ խաղացող Անգլ. զօրքերու հանդիպել: Մէկ միջոց կար միայն այս ջոկատները ձեռք անցընելու համար, այն է զանոնք անակնկալ յանկարծակիի բերել գիշերային յարձակումներով: Ասիկայ թէև այնքան անմիջական արդիւնք մը չունի, և կարելի չէ այս կերպով փութով վերջ տալ չփոթութեանց, բայց անհրաժեշտ է այդ միջոցը ձեռք առնել: Թրանսվալի արեւելեան կողմերը կատարուած զինուորական գործողութեանց մասին ամէն օր միեւնոյն տեղեկութիւնները կը հասնին գրեթէ: Զանազան կողմերէ Պօէրներու փոքր ջոկատներ կ'երեւան, որոնք կը տեղափոխուին չարունակ: Զօր. Պլումի զօրքերուն քաշուելէն ի վեր, որ տեղի ունեցաւ զինուորական վերջին գործողութիւններէն ետքը, Լիտէնպուրկի և Ռուս-Սէնէքալի միջեւ և այդ քաղաքներուն հարաւակողմը գտնուած երկիրը գրաւուած է բազմաթիւ Պօէրներէ:

ՖՐԱՆՑ ՆՈԶԷՖ ԿԱՅՍՐԸ երեկ Վիեննա պիտի դառնար Բրակայէն, ուր գացած էր 324 անձերու ընկերութեամբ: Ծերունազարդ կայսրը հաշտարարի դեր մը կատարելու համար է որ ձեռնարկած էր այս ճամբորդութեան. 10 տարիէ ի վեր առաջին անգամն է որ Ֆրանց Նոզէֆ կայսր կ'այցելէ իր կայսրութեան այն գաւառը, ուր իրարմէ բոլորովին տարբեր երկու ցեղեր կ'ընակին.—Գերմանացիները և Չեխերը: Ասկէ կարելի է հետեւցնել թէ ո՛ր աստիճանի բարեմիտ դիւանագիտութեամբ մը պէտք էր կարգադրել ճամբորդութեան յայտագիրը, որպէս զի երկու ցեղերն ալ հաւասարապէս վայելէին կայսերական չնորհը: Ամէն օրուան իւրաքանչիւր ժամերը այնպէս մը կարգադրուած էին որ կայսրը համահաւասար չափով պիտի տեսակցէր թէ՛ Գերման և թէ Չեհ ժողովուրդին հետ: Բայց մեծ դժուարութիւն մը ծագեցաւ նորէն: Խնդիր էր թէ կայսրը առաջ գերմանակա՞ն թէ Չեհական թատրոնը պիտի այցելէր: Երկար խորհրդածութիւններէ վերջը նախ Չեհական թատրոնը այցելել որոշուեցաւ, որովհետեւ նոր խաղ մը պիտի ներկայացուէր հոն: Բրակայէն կը ծանուցանեն թէ քաղաքը այցելուներով լեցուած է, և թէ անկարելի է պառկելու տեղ մը գտնել: Ոստիկանութեան ձեռք առնուած խիստ միջոցներուն հակառակ, ցաւալի դէպք մը պատահեր է Բրակայի մէջ: Գերմանացի ուսանողներու դաշնակցութեան չէնքին վրայ սեւ, կարմիր, դեղին, այսինքն Գերմանական դրօշակը կախուած էր: Ասիկա բաւական էր Չեհերը գրգռելու համար. ուսանողներուն չէնքին առջեւ հաւաքուելով պահանջեցին որ դրօշակը վերցուի: Մերժողական պատասխանի մը վրայ Չեհերը յարձակեր են, և իրենց պետը վեր ելլելով դրօշակը առեր կտոր կտոր ըրեր է, «Անկէց՛ն Բրուսիացիները» պոռալով: Տեղական իշխանութիւնները հրամայեր են որ այն ուսանողական ազգային դրօշակը [illegible]: Նշանակելի պարագայ մըն է որ կայսեր ի պատիւ իչխան Լոպքովիցի պալատին մէջ տեղի ունեցած ընդունելութեան հրաւիրագիրները Ֆրանսերէն լեզուով գրուած էին, ցեղերէն մէկը կամ միւսը չվչտացնելու համար,

—Բրակայէն կը հեռագրեն թէ չորեքշաբթի թուով.— «Ժողովրդային բուռն խանդավառութեան մը մէջ Ֆրանց Նոզէֆ կայսրը մտաւ Պոհէմիոյ թագաւորութեան պատմական մայրաքաղաքը: Քաղաքապետը իր բարի գալստեան չնորհաւորութիւնները ըրաւ Չեհ լեզուով և տեղ տեղ ալ Գերմաներէն խառնելով, վասնզի լեզուի խնդիրը ո՛րքան որ ալ մասնաւոր կանոններով որոշուած ըլլայ, այս տեսակ պարագաներու մէջ մեծ կարեւորութիւն ունի միշտ: Կայսրը պատասխանեց հետեւեալ բանախօսութեամբ, զոր ըրաւ Չեհ լեզուաւ:

«Բաւական երկար ժամանակէ վերջը, դարձեալ այս երկրին հաւատարիմ բնակչաց մէջ գտնուելու բուռն փափաքս գիս բերաւ այս Պոհեմիոյ թագաւորութեան մէջ որ սիրելի է ինծ, և Բրակայի իմ թագաւորական մայրաքաղաքիս մէջ: Մեծ չահագրգռութեամբ պիտի տեղեկանամ Բրակա հոյակապ քաղաքին մեծամեծ յառաջդիմութիւններուն, զորս իրագործեց այս վերջին տասը տարիներու մէջ, չնորհիւ բոլոր իր բնակչաց ջանքերուն և գործունէութեան:» Կայսրը յետոյ իր խօսքը Գերմաներէն յառաջ տանելով, չնորհակալութիւն յայտնեց իրեն եղած սրտագին ընդունելութեան, և սիրոյ ու անձնուիրութեան ցոյցերուն համար: «Կը մաղթեմ որ, ըսաւ վերջացնելով, այս քաղաքը չարունակէ իր արագ յառաջդիմութիւնները տնտեսական և մտաւորական զարգացման ճամբուն մէջ. և այսպէսով չդադրի ըլլալէ իր բոլոր բնակիչներուն համար միասին խաղաղութեամբ ապրելու և արդիւնաւոր բարգաւաճման պայմանով կեդրոն մը:»

«Անմիջապէս ետքը կայսրը կառքով արքունական դղեակը գնաց: Իրապէս յաղթական գնացք մը եղաւ ասիկայ: Կայարանէն մինչեւ դղեակը տարող ճամբուն վրայ զանազան ընկերութիւններ և հանրային մարմիններ բարեւ կեցած էին, և անոնց ետեւն խառնուած էր իբր հարիւր հազար հոգիէ բազմութիւն մը: Թագաւոր-կայսրը որ անվերջանալի ծափահարութեանց առարկայ եղած էր, յայտնապէս յուզուած էր ժողովրդեան իրեն ըրած յարգանքի արտասովոր ցոյցերէն:»

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ արգիլելու համար միջոց մը գտեր են Ամերիկացիները: Քոնետքի Ամփորիա քաղաքին Առողջապահական Խորհուրդը հրամայեր է որ ալ ասկէ վերջը բնաւ անձնասպանութեան լուրեր չհրատարակուին տեղական լրագիրներուն մէջ: Նոյն Խորհուրդը կ'ըսէ թէ այդ տեսակ լուրեր հրատարակելը վնասակար ազդեցութիւն մը կ'ընէ միտքերու վրայ, և անձնասպանութեան կը մղէ կարգ-[illegible]: Վիճակագրութիւններէ կը տեսնուի թէ անձնասպանութիւնները հետզհետէ կ'աւելնան Ամերիկայի մէջ: Շատ հաւանական է որ Ամերիկեան ուրիշ քաղաքներ ալ հետեւին Ամփորիայի օրինակին:

ՊԻՍՄԱՐՔԻ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆԸ բացուեր է Պերլինի մէջ, կիրակի կէս օրէն ետքը: Ներկայ գտնուեր են Վիլհէլմ Բ., կայսրուհին՝ նախարարներ ու երեսփոխաններ, ինչպէս նաև խուռն բազմութիւն մը: Վարչապետ Կոմս Պիւլով գովելով Պիսմարք իշխանը, ըսեր է թէ անոր յիշատակը յաւիտեան պիտի մնայ: Վիլհէլմ կայսրը առաջին պսակը դրեր է յիշատակարանին վրայ:

ՀՐԱՑԱՆԻ ԲՌՆՈՒԱԾ ՊՕԷՐՆԵՐ.— Բրեդորիայէն յունիս 11 թուով կը հեռագրեն թէ վեց Պօէրներ որոնք չէզոք մնալու երդում ըրած էին, փորձեր են քաղաքէն փախչիլ Պօէր գունդի մը միանալու համար: Ասոնք բացարձակապէս մերժեր են Անգլ. պահակներու խումբի մը կողմէ կենալու համար իրենց տրուած հրամանը: Իրենցմէ մին նոյն իսկ զինուորի մը վրայ կրակ ընելով զայն վիրաւորեր է: Իրենցմէ երեքը կրցեր են փախչիլ, բայց միւս երեքը գերի բռնուեր և տարուեր են պատերազմական խորհուրդի մը առջեւ որ զիրենք մահուան դատապարտեր է: Իրենցմէ մին իր անչափահասութեանը համար անպարտ արձակուեր է: Միւս երկուքը յունիս 11ի առտուն հրացանի բռնուեր են, Անգլ. հպատակութիւնը ընդունող Պօէրներուն՝ իրենց խոստումները յարգել սորվեցնելու համար: Հրացանի բռնուող երկու Պօէրները զէն ի ձեռին ձերբակալուած էին:

«ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ»Ի ՕՐԱՑՈՅՑԸ

1901 — 1319 — 1901

Ցփ. Լփ.

Օր	ՅՈՒՆԻՍ	Րէպի-էվէլ	Յունի.
5	ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, Սրբոց կուսանացն Նունէոյ և Մանէայ: Հչ. Թաճար (29 օր):	2	18
Արեւ 4.32			Արեւ 4.20

ՊԱՏՄԱԿԱՆ.—1815 յունիս 5/18ին Մեծն Նաբոլէոն Վաթէրլոյի ճակատամարտին մէջ կը յաղթուի Դաշնակիցներու բանակէն,

ՋԵՐՄՈՒԹԵԱՆ ԱՍՏԻՃԱՆ

Երէկ առտու ջերմաչափին աստիճանն էր

Ի Պոլիս	29	[illegible]	35	Պետերսպուրկ	21
[illegible]	-	Բարիզ		Վիեննա	19
Սոֆիա	20	Աթէնք	20	[illegible]	20
[illegible]	17	Երուսաղէմ	—	[illegible]	22

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՔՐՈՆԻԿ

ՎԱՆԷՆ նամակ մը ունինք երէկ, որուն մէջ կը կարդանք թէ Սահակ Վ. Բագրեւանդեանը, իբրեւ Վանեցւոյ Լեմի, եպիսկոպոսացնելու մասին Կեդր. Վարչութեան տուած որոշումը ուրախութեամբ լսուեր է թէ՛ քաղաքին ժողովրդեան և թէ՛ թեմականներուն կողմէ: Նամակագիրը այս առթիւ կը խօսի Սահակ Վ.ի բարեմասնութիւններուն վրայ, զորս աւելորդ պիտի ըլլար մի առ մի յիչատակել այստեղ, քանի որ լրագրութիւնը պատչաճ կերպով ներկայացուցած է արդէն զինքը, և Վան ժողովը համոզուած ըլլալով անոր օգտակար պաշտօնավարութեան վրայ, ուզեց վարձատրել զինքը եպիսկոպոսական աստիճանաւ: Մեր թղթակիցը իրաւամբ կը դրէ թէ «Անտանելի տիրող արեւելեան գաւառներուն մէջ, ուր օտար կղերն իր ջանքերը կը բազմապատկէ և իր անդամները կը չատցնէ բարձր ուսում առած քարոզիչներով և վարդապետներով, Հայ եկեղեցին չէ թէ միայն աղքատ է եպիսկոպոսներէ, այլ նաեւ բանիբուն վարդապետներէ և քահանաներէ:» Նամակագիրը իր գտնուած տեղւոյն վրայէն դառնալով վիճակը՝ իրաւունք ունի գանգատելու, որովհետեւ Վանի նման կուսակալութիւն մը, որ կը պարունակէ Աղթամարի կաթողիկոսական Աթոռը, առաջնորդական երկրորդական թեմեր, մայրավանքեր և հասարակ վանքեր, երկու առանձնակէ աւելի վարդապետ չունի, եւ անոնք ալ նոյն մեծ վանքերու պէտքերուն հազիւ կը բաւեն: Քաղաքին մօտակայ 4-5 վանքեր իրենց Հոգաբարձուներուն չնորհիւ հազիւ կրցեր են մէյմէկ վանահայր վարդապետ ունենալ, իսկ բազմաթիւ վանքեր կը մնան առանց վանահայրի, և չատերը դրեթէ աւեր: Ուստի այս վիճակին իբրեւ դարման, կ'առաջարկուի որբանոցներէն աւելի տեսական օգուտ մը ձեռք բերել, և «ըլլայ Պատրիարքարանի նպաստով, ըլլայ վանքերու սեփական եկամուտներով, այդ որբանոցներէն եթէ ոչ ամէնքը, գոնէ մէկ քանին վերածել ժառանգաւորաց վարժարաններու, պատրաստելով թիւը չատ նուազեցնելով, և ընտրովի սրամիտ և արժանաւոր տղաքներ պահելով, որով դիւրին պիտի ըլլայ աւելի ծախք ընել ուսման համար, և կարող ուսուցիչներ պաշտօնի կոչել: Ասով պիտի կրնանք ունենալ քիչ ատենէն ինքզինքնին կղերականութեան նուիրելու պատրաստ երիտասարդներ՝ խնամով կըրթութիւն մը ստացած:» Ամէնէն գանուոր առաջարկն է որ կ'ընէ մեր թղթակիցը: Երեկուան թերթի մէջ մենք ալ այդ կարծիքը յայտնած էինք: Ցոյս ունինք որ Նպաստից Ցանձնաժողովը իր այսօրուան և յառաջիկայ նիստերուն մէջ նկատողութեան կ'առնէ այս կէտը, և քանի որ ամէն վիճակի կեդրոնին մէջ Ռուսահայոց նման հոգեւոր դպրանոցներ բանալու նիւթական անկարելիութիւններ կան, պէտք է որ այս որբանոցներուն այնպիսի կազմակերպութիւն մը տրուի, որ ժառանգաւորաց վարժարանի հանգամանքը ստանան:

ԿՐԹԱԿԱՆ հանդէսներու լուրեր կուգան դարձեալ Զմիւռնիայէն: Կրթասէր Ընկերութեան Մանկապարտէզի հանդէսէն վերջը, ազգ. աղջկանց վարժարանը, Հռիփսիմեանց տօնի օրը իր տարեկան հանդէսը կատարեր է առաջնորդական փոխանորդին նախագահութեամբ, և ազգ. Խնամակալուհի տիկիններու միջոցաւ կազմակերպուած 100ի չափ ձեռագործներու վիճակահանութիւնը տեղի ունեցեր է, մասնակցութեամբ բաւական թուով տիկիններու: Զմիւռնիոյ մէջ կրթական գործին չուրջը յառաջ եկած այս ոգեւորութիւնը ուրախութեամբ կը գիտենք, բայց միւս կողմէ ալ կը ցաւինք որ Առաջնորդարանի գործերը պէտք եղած աղդուութեամբ առաջ չեն տարուիր: Թայլ վիճակ մըն է որ կը տիրէ, և պարտքի մը ճարման համար եղած կարգադրութիւնը ոչ մէկ կերպով և ոչ մէկ ձեւով ելք մը չէ ունեցած, և եթէ այսպէս երթայ ծանր տագնապի մը պիտի մատնուի Զմիւռնիոյ ազգային սնտուկը: Անոնք որ կրթական ասպարէզին մէջ կրնան օգտակար ըլլալ, անհատական կ'աշխատին. ազդեցիկ դասակարգն ալ թող իր ձեռնտուութիւնը ընէ պարտքի վճարման համար, և այդ կերպով արդի ծանր դժուարութիւնները կը հարթուին. ապա թէ ոչ մէկ երկու տարի անցնելէ յետոյ, դժուարագոյն կացութեան մը առջեւ պիտի գտնուինք ամէնքս ալ և չարուած պիտի մնանք:

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ կողմէ Պատր. Փոխա-

Նոր Սրբազանը և գործակատար Տէր Ներսէսեան էֆ․ն երեկ գիմնուերելու և բարի գալուստ մաղթելու գացին Ցունաց նորընտիր Տ․ Յոաքիմ Գ․ Պատրիարքին․ Պոյաճըգիւղի քարոզիչ Իւմանուէլ Վ․ անցեալ ժամանակ և հայազգի պատուաւոր Թաղականներ ներկայ գտնուեցան Ն․ Սրբազնութեան Պոյաճըգիւղ հասնելու պահուն կատարուած ընդունելութեան։

ՎԱՆԻ Կարմիր վանքին մէջ ալ նոր որբանոց մը բանալու առաջարկութիւն եղեր է Պատրիարքարանի, որ կը պատասխանէ թէ այլեւս նոր որբանոց բանալու միջոց և դիւրութիւն չունի։ Վանէն արուած տեղեկութիւններէ կը հասկցուի որ այժմէն հասակաւոր որբեր հեռացնելէ կը ճամբուին իրենց տուները․ վասն զի Հոգաբարձուներու կը մտածեն թէ այս որբանոցներու պայմանաժամները շուտ լրանան քիչ տարիէն։

ՍԱՄՍՈՆԷՆ պատահական Թղթակից մը մեզ կը գրէ թէ՝ անցեալ օր տեղի ունեցեր է քաղաքին մանկապարտէզի հանդէսը, Ս․ Ներսէսեան վարժարանի վարիչ յարգելի, որուն հակառակ բան մը գրուեր և բաւական գեղեցիկ կերպով ալ զարդարուեր էր։ 18 շրջանաւարտներ ունի այս տարի մանկապարտէզը։ Մեր նամակագիրը ուրախութեամբ դիտեր է որ, Մանկապարտէզի անօրէնուհին և ուսուցչուհիները լաւ պատրաստեր են, և այդ պզտիկները սիրուն կերպով կը պատասխանէին իրենց եղած հարցումներուն, և զարմանալի ճշդութեամբ կը շարժէին։ «Միայն սա պարերը բոլոր, քաշուիլ գոնէ քիչ մը պակաս ըլլային, եթէ բոլորովին պակաս ընելը անկարելի կը թուի։ Ձեզ գիտեմ թէ արգելք այդ պարերով բարոյապէս կը շահի՞ն թէ կը կորսնցնեն այդ պզտիկները, որոնց մէջ տաղ վիճակով այնպիսիներ կան, որոնց համար օր մը մանկապարտէզի պարերը եւրոպի մէջ բանեմ մը պիտի թուին։» Անտարակոյս արդար դիտողութիւն մը, որուն նկատմամբ անցեալ տարի բաւական տողեր նուիրեցինք այս էջերուն մէջ։ Մեր այդ դիտողութիւնները իրենց ազդեցութիւնը ունեցան․ բայց երբ մանկապարտէզի հանդէսները կը վերսկսին, այս կարգադրութիւնները և անչափաւորութիւնները նորէն երեւան կ'ելլեն։ Մեր ասկէ առաջ գրածները նորէն կրկնելու պէտք չենք տեսներ, բայց անկարելի է նաեւ չյուշել որ դասատուները փոխանակ կրթական նորութիւնները [illegible]; այս տեսակ թեթեւութիւնները կ'առնեն, որովհետեւ շլացուցիչ և դիւրին են։ Ո՞վ պիտի գրաւէ ազգային բարոյականին և նկարագրին կազմութեան կարեւոր գործովը։ Գաւառներու մէջ լուրջ անձեր, որոնք ձայն ունին ազգային շրջանակներու մէջ, պէտք է բոլորովին վտարեն այս անօգուտ և խոտելի նորութիւնները։

ԿԵՍԱՐԻԱՅԷՆ նամակագիր մը գովեստով կը խօսի Առաջնորդ Տ․ Տրդատ Եպիսկ․ի՝ Ս․ Կարապետ վանքին նկատմամբ գործադրած ջանքերուն համար, բայց միեւ կ'ըսէ թէ կը յայտնէ նաև որ Տ․ Սահակեան եպիսկ․ Սանասարեան ոչինչ ըրած է Ս․ Դանիէլի վանքին և շրջակայ թեմերուն համար։ Շատոնց այս առաջարկութիւնը կ'ըլլայ, բայց Տ․ Սահակեան եպիսկ․ իր գործելու ձեւէն և ըմբռնումներէն բան մը չի զոհեր, միեւնոյն ատեն առանց զոհելու նաև Ս․ Դանիէլի վանքն ալ, որ թէ առաջնորդին իրաւասութեան տակ գտնուէր անտարակոյս շատ ունիլ չէ՞ և օգտակար կ'ըլլար։

ԱՆՑԵԱԼ կիրակի օր Գաղատիոյ եկեղեցւոյն մէջ հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուեր է Աղաթոն Գրիգոր էֆ․ի, պետական և ազգային այդ մեծանուն անձնաւորութեան համար, որուն գոյքը կը բնակի այժմ նոյն գիւղին մէջ, և կիրակի օրուան հոգեհանգստին առթիւ գեղեցիկ վարագոյր մը նուիրեր է եկեղեցիին։

ՆԱՐԼԸ ԳԱՊՈՒԻ եկեղեցիին մէջ կիրակի օրը պատարագեց Յուսիկ Վ․ Դպրոց Դասուն ննջեցելոց համար։ Նարլըգափուէն տեղեկութիւն կուտան թէ՝ այդ մաքուր տաճարիկը տարիներէ ի վեր կանոնաւորապէս կ'աշխատի եկեղեցւոյ պայծառութեան համար։

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

17 Յունիս 1901

Ֆրանսական 3% փոխառութիւն	100.10
Րէժի	318
Գոնսոլիտա	25.20
Երկաթուղի	112.50
Պանք Օթթոման	550.
Թրանսվալ	89.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

(այս առաւօտ)

ՊԱՇՏՕՆ․— Պոլսոյ ռազմական դատարանի օգնական անդամ անուանուեցաւ նոյն դատարանի գործադիր ճիւղին Ա․ օգնական Ազիզ, և դատական պաշտօնատան Թարգման Սապրի պէյերը։

ԱՍՏԻՃԱՆ.—Ուլայի Բ․ ատեանի արուեցաւ Նիւթական պաշտօնատան Հանր. Պարտուց Հաշուակալութեան անօրէն Րիֆաթ պէյի։

Սանիէի ատեանի՝ Նիւթական պաշտօնատան ընդհ․ հաշուակալութեան քարտուղարներէն Ահմէտ Րէշատ պէյի։

Սալիսէի ատեանի՝ Պոլսոյ վաճառականներէն Բելէչեան Մարնիկ էֆ․ի։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Ա․ կարգի Օսմանիյէ պատուանշան արուեցաւ Շուէտի դատական նախարար Պ․ Անքէսթայի։

Բ․ Մէճիտիէ՝ Շուէտի արտաքին գործոց պաշտօնատան Ա․ քարտուղար կոմս Սթըրաւէփթի, Մանասթըրի և Քոսովայի նահանգներուն նիւթական քննիչ Գուստաւ էֆ․ի, և նիւթական պաշտօնատան Թղթակցութեանց դիւանի Հանր․ Պարապ Հիւգին Ա․ միւմէյյիզ Շէմսի էֆ․ի։

Դ․ Մէճիտիէ՝ Միտիլլիի պանքային Բ․ անօրէն փոստաբան Տիմիթրիոս Աքարտափի, և Տքդ․ Ֆէրտինանտ Պարուհ էֆէնտիներու։

Դ․ Օսմանիյէ՝ սեղանաւոր Աթանասիադի Թօմա էֆ․ի։

Դ․ Մէճիտիէ՝ Րիզէի խասական հիւպատոսարանի քանչէլոր Գարեգին էֆ․ի։

ՇՔԱԴՐԱՄ. — Իֆթիխարի չքադրամ արուեցաւ Թէրսանէի Հրանկրող խումբին պետ Մէհմէտ փաշայի։

Տ․ ՅՈԱՔԻՄ Գ․ ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ.— Այնորոզէն յունիս 16 թուականով կը հեռագրեն.—«Երէկ գիշեր Այնորոզի բոլոր վանքերը լուսազարդուած էին։ Քարէայի եկեղեցիին մէջ կրօնական արարողութիւն մը տեղի ունեցաւ, որուն ներկայ էր նորընտիր Պատրիարքը։ Այս առտու Տ․ Յոաքիմ Գ․ շրջապատուած 12 մետրոպոլիտներէ հանդիսաւոր պատարագ մատոյց։ Գիշերը հոս հասաւ Իզիքընի մետրոպոլիտը և Դարդանէլի Ցոյն երեւելիներէն 30 անձեր։ Կէսօրին մեծ հացկերոյթ մը տրուեցաւ, որուն ներկայ գտնուեցան բոլոր անձնաւորութիւնները։ Ո և է բաժակաճառ չարտասանուեցաւ, սակայն ամէնքն ալ շնորհաւորեցին Պատրիարքը։

—«Տ․ Յոաքիմ Պատրիարքը և պատուիրակութեան բոլոր անդամները այս իրիկուն ժամը 5ին (Ը․ Ե․) Քրետ շոգենաւով ճամբայ ելան Այնորոզէն։ Մեկնելէն առաջ Տ․ Յոաքիմ իր հրաժեշտի ողջոյնները տուաւ Այնորոզի վանուց բոլոր անդամներուն և այցելեց Ակիոն Օրոսի գայմագամին։ Սելանիկի կուսակալութեան կողմէ 300 ոսկի վճարուեցաւ Պատրիարքին, երբ ճամբու ծախք։ Պատրիարքական Թափօրին կը հետեւէին ռազմական զինուորներ և վանքին պահակները։ Նաւամատոյցին վրայ Այնորոզի գայմագամը ողջերթ մաղթեց Տ․ Յոաքիմ Պատրիարքին»։

—Մայրաքաղաքիս բոլոր Ցոյն եկեղեցիներուն մէջ կիրակի օրը գոհաբանական աղօթքներ կարդացուեցան և Տ․ Յոաքիմի անունը յիշատակուեցաւ։

—Ցունաց պատրիարքական տեղապահ Տ․ Նաթանայէլ, Պոլիս գտնուող մետրոպոլիտներուն մեծ մասը, Պատր․ Փոխանորդ Տ․ Խրիսոսթոմոս, երկու ժողովներու անդամները են․ երէկ առաւ Մաքրիգիւղ գացին Տ․ Յոաքիմ Պատրիարքը դիմաւորելու համար։

—Երէկ առտու բազմաթիւ շոգենաւեր և շոգենաւակներ մայրաքաղաքէս ճամբայ ելած էին «Քրիդի» շոգենաւը դիմաւորելու, որ իրիկունը հոս հասաւ։ Այս շոգենաւերն են՝ Շիրքէթի թիւ 17ը, ուր կը գտնուէր նուագածուաց խումբ մը, «Գալաթա Սարայ» նաւամիգը՝ ժուռնալներու կողմէ վարձուած, և «Սան Սթէֆանօ» նաւամիգը՝ Գալաթիոյի Ցոյն հասարակութենէն վարձուած։ «Սթամպուլ» նաւամիգ շոգենաւը Մաքրիգիւղէն Տեղապահ Տ․ Նաթանայէլը և հետեւորդ մետրոպոլիտներն ու զանազան անձնաւորութիւնները առնելով դիմաւորեց «Քրիդի» շոգենաւը, որ ժամը 10ին հոս հասաւ։ Տ․ Նաթանայէլ յանուն Պատրիարքարանի ժողովներուն և պաշտօնէութեան բարի գալուստ մաղթեց Տ․ Յոաքիմ Պատրիարքին, որ խիստ յուզուած շնորհակալութիւն յայտնեց։ Ցետոյ Պատրիարքը «Սթամպուլ» նաւամիգ շոգենաւը անցնելով ուղղակի Պոյաճըգիւղ գնաց, ընկերակցութեամբ Տեղապահ Տ․ Նաթանայէլի, մետրոպոլիտներուն, Պատրիարքարանի Քաղաք․ ժողովին անդամներուն են․։ Ն․ Սրբազնութիւնը Պոյաճըգիւղի նաւամատոյցէն բուռն խանդավառութեամբ ընդունուեցաւ ժողովուրդին կողմէ։ Գիւղին Ցունաց եկեղեցիին պաշտօնէութիւնը ընդառաջ գացած էր կրօնական երգեր երգելով։ Տ․ Յոաքիմ Պատրիարքը Պոյաճըգիւղ պիտի մնայ մինչեւ որ Վեհ․ Սուլթանին ներկայութեանը ընդունուի։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ Օլկա թագուհին, որ Բեդեսպուրկ գացած էր իր աղջկան՝ Մարի մեծ-դքսուհիին ծննդաբերութեան ներկայ գտնուելու համար, երէկ Վոսփորէն անցնելով Սեւաստոպոլէն Ցունաստան գնաց։

ԱԹԷՆՔԷՆ կը գրեն թէ քաղաքագէտ Պ․ Մէրքուրի ծրագիր մը կ'ուսումնասիրէ Ցունաստանի մայրաքաղաքին մէջ արեւելեան բերքերու յատուկ ցուցահանդէս մը կազմակերպելու համար, ուր պիտի ցուցադրուին Թուրքիոյ, Ռումանիոյ, Սերպիոյ, Սեւ Լերան և Պուլկարիոյ բերքերը։ Այս մասին ըլլալիք 2 միլիոն արտախմիի ծախքը պիտի հոգացուի վիճակահանութեամբ մը։ Այս ծրագիրը ընդունուած է․ սակայն ցուցահանդէսին կազմակերպութեան մասին տակաւին վերջնական որոշում մը առնուած չէ։

ՍՕՖԻԱՅԷՆ կը գրեն թէ՝ Պուլկարիոյ ներքին գործոց նախարար Պ․ Սարաֆօֆ Բարիզ գացեր է ամսոյս 13ին, ուր Քրէտի Լիօնէ դրամատունէն մեծ փոխառութիւն մը պիտի կնքէ Պուլկար կառավարութեան հաշւոյն, Պուլկարիոյ ծխախոտի հասոյթները երաշխաւորութիւն ցուցնելով։

ՕՍՄ․ ԱՐԺԷԹՈՒՂԹԵՐԸ.— Բարիզեան սեղանաւորական թերթի մը մէջ կը կարդանք.—«Օսմ․ արժեթուղթերը այս օրերս շատ կը բանուին։ Բազմաթիւ գնամատերներ վերջերս այդ թուղթերէն գնեցին և տակաւին կը գնեն, Օսմ․ մէկ քանի տանդերու միացումէն յառաջ գալիք բարձրացումէն օգտուելու համար։ Իրաւ է թէ՝ այս միացման ծրագիրը եղած լմնցած գործ մը ըլլալէ հեռու է տակաւին, սակայն Օսմ․ կառավարութիւնը վստահ ըլլալով թէ՝ այս բանը շատ շահաւոր պիտի ըլլայ իրեն, յուսով է գործ մտք դնէ զայն, որով այժմ Օսմանեան արժեթուղթերէն գնողները մեծ շահեր պիտի ընեն»։

ԿԱՅՍ․ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ընկերութիւնը իր շաբաթական նիստը գումարեց ուրբաթ օրը նախագահութեամբ Տքդ․ Նուրիսի։ Այս գումարման մէջ փափաք յայտնուեցաւ որ մասնաւոր յանձնաժողով մը կազմուի, Թուրքիոյ մէջ գտնուող ջերմուկները աչքէ անցընելու համար։ Ընկերութեան անդամներէն ոմանք իրենց բժշկած զանազան հիւանդութեանց և անոնց դարմաններուն վրայ բացատրութիւններ տուին։ Ցետոյ ընկերութեան կողմէ Եալովայի ջերմուկները զրկուած բժշկական յանձնաժողովը, որուն վրայ վերջերս գրած էինք, իր պաշտօնէական տեղեկութիւններ [illegible] ներկաներուն, ուրկէ ետքը կարգ մը հիւանդութեանց դարմաններուն վրայ ճառախօսութիւններ տեղի ունեցան։

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ դեսպան պատ․ ալ Բալլէէ կիրակի իրիկուն մասնաւոր հրաւէրով Եըլտըզի կայս․ պալատը երթալով ներկայ գտնուեցաւ տրուած հացկերոյթի մը, ուրկէ ետքը ոչ-պաշտօնապէս Վեհ․ Սուլթանին ներկայութեան ընդունուելու պատիւն ունեցաւ։

ՊԻԹԼԻԶԻ կուսակալ Հիւսնի պէյ տեղւոյն զինուորական հրամանատարը իրեն փոխանորդ կարգելով, անցեալ հինգշաբթի օրը Մուշ գացեր է, քննական պաշտօն մը կատարելու համար։

ՊԻԹԲԱԶԱՐԻԻ և ուրիշ տեղերու մէջ ծախսելիք գործածուած հագուստները ասկէ ետքը մինչեւ որ լաւ մը չհակուին, ծախու չպիտի հանուին։ Ձեռնհաս պաշտօնատունը [illegible] ուած այդ կարգի հագուստներուն վրայ մասնաւոր նշան մը դնել, առանց որոյ այդ հագուստները մաքսատուններէն չպիտի կարենան անցնիլ։

ՄՈՒՏԱՆԻԱՅԻ մէջ նոր մզկիթ մը պիտի շինուի, առողջապահական անհրաժեշտութեան որոշմամբ։

ՀՐԴԵՀԻ ՍԿԶԲՆԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ.—Շաբաթ գիշեր Խասգիւղի մէջ տուն մը դրան քարին [illegible] կրակ տրուեր է։ Տան բնակիչները չորս կողմ տարածուած մուխէն արթննալով, սկսեր են աղաղակել [illegible], և ամէն կողմէ փութով օգնութեան հասնելով կարելի եղեր է հրդեհը մարել։ Առնուած տեղեկութեանց նայելով, տան ներքեւի նպարավաճառին խանութին պարունակը 140 ոսկիի ապահովագրուած ըլլալնուն, հրդեհը դիտմամբ ձգուեր է։ Տան դրան պատերուն և քարին վրայ մեծ քանակութեամբ քարիւղ լեցուած է եղեր։ Ոստիկանութիւնը քննութիւն բանալով հաստատած է թէ նպարավաճառ Վասիլ փորձած է հրդեհը դիտմամբ ձգել։ Նպարավաճառի խանութին մէջ հազիւ 20-30 ոսկի ապրանք կայ եղեր։ Վասիլ ձերբակալուելով հարցաքննութեան ենթարկուեր է։

ՌՈԲԷՐԹ ԳՈԼԷՃԻ ամավերջի հանդէսները տեղի պիտի ունենան յառաջիկայ երեքշաբթի օր, յունիս 25 (Ն․ Տ․)։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

ՇԱՆԿԱՅ 16 յունիս.—Իրաւեկ աղբիւրէ կը ծանուցուի թէ՝ Լի-Հունկ Զանկ և Զինկ իշխանը կայս. հրովարտակ մը ստացած են, որով կը ծանուցուի թէ Արքունիքը կ'ընդունի աեզրութեանց բոլոր պահանջումները։ Հետեւաբար հաշտութեան դաշնագիրը պիտի կրնայ կնքուիլ ամսոյս վերջը։

ԼՈՆՏՈՆ․—Բերլինէն կը հեռագրեն թէ Գերման դեսպան Պ․ Քէթէլէրի սպանութեան համար Չինաց կայսեր կողմէ ցաւ յայտնելու պաշտօնով Բերլին զրկուելիք պատուիրակութիւնը՝ նախագահութեամբ Չուն իշխանին, ճամբայ պիտի ելլէ ի մօտոյ։

ՃԷՆՈՎԱ.—Իտալական «Սինկափոր» եւ «Վաշինկթոն» շոգենաւերը շաբթուս Չինաստան պիտի երթան Իտալական զօրքերը իրենց երկիրը դարձնելու։ Չինաստան գտնուող Իտալական զօրքերու մէկ երկրորդը միայն պիտի մնայ հոն, 200 հոգի Բեքինի դեսպանատան պահպանութեան, և 3-400 հոգի ալ Բեքինի և ծովեզերքին միջեւ գտնուած կէտերուն հսկելու համար։

ՊՐՈՒՔՍԷԼ.—Տիկին Պօթա հոս հասաւ Պ․ Քրիւկէրի հետ, և ընդունուեցաւ Տօքթոր Լէյտսի կողմէ, որուն հետ ճաշեց։ Տիկին Պօթա երկու օրուան համար սենեակներ վարձեց Պրիւսէլի մէջ։

ԲԵԴԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Զօրք հրաւիրեց Վիլհէլմ կայսրը՝ ներկայ գտնուիլ այն ռազմափորձերուն, որոնք տեղի պիտի ունենան Բեդերսպուրկի և Րէվալի միջեւ։

ԲԵՐԼԻՆ.—Շանկայ գտնուող Գերմանական զօրքերը այն ատեն պիտի քաշուին, երբ չինական բանակցութիւնները վերջանան։ Միւս ազգերու զինուորներն ալ այսպէս պիտի ընեն.

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ.—Անտանելի տաք մը կը տիրէ հոս։ Ջերմաչափը շուքին մէջ, 91 աստիճան կը ցուցնէ (Ֆարէնհայթ)։

ԼՈՆՏՈՆ.—Բրեդորիայէն կը հեռագրեն թէ Պօէրները ջախջախեր են 250 անգլիացիներէ բաղկացած խումբ մը,

ԲԱՐԻԶ.—Հեռագրեն կը տարածուի այն զրոյցը թէ Անգլ․ կառավարութիւնը որոշած է կարեւոր զիջումներ ընել Պօէրներուն՝ պատերազմին վերջ տալու համար։

ՀՌՈՄ.—Նիւթական նախարարը Պ․ Վոլէնպորկ յայտարարեց թէ որոշած է հրաժարիլ, եթէ իր նիւթական ծրագիրները վճռաբանութեան չենթարկուին Խորհրդարանի ամառնային արձակուրդէն առաջ։

ԲԱՐԻԶ.—Լօնշանի մեծ ձիարշաւին մէջ, որ այսօր տեղի ունեցաւ, առաջին մրցանակը ստացաւ Շէար։ Մրցանակի գումարին համագումարն էր 250,000 Փր․։ Խուռն բազմութիւն կար։ Պելճիոյ Լէոբոլտ թագաւորը բեմին վրայ ողջունեց հանրապետութեան նախագահը։ Երկու անձեր բարձր ձայնով իրենց համակրութիւնը յայտնած ըլլալով Պ․ Տէռուլէտի, ձերբակալուեցան։

ԱՅՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

ԲԵՐԼԻՆ, 17 յունիս,—Գերմանիոյ կայսրը և Անգլիոյ թագաւորը օգոստ. 14ին ներկայ պիտի գտնուին Մայէնսի (Գերմանիա) մեծ զօրահանդէսին։ Ցայտնի չէ թէ Զարն ալ պիտի գտնուի՞։

—Մարէշալ Վալտէրզէ վաղը Նիւքօյէն կը մեկնի դէպ ի Գերմանիա։

ԲԱՐԻԶ.— Հեռագրեն հաստատութիւն կը գտնէ այն լուրը թէ Քրիւկէր նախագահը Թրանսվալ պիտի դառնայ, անձամբ կատարելու համար հաշտութեան բանակցութիւնները Լորտ Քիչընըրի հետ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԳՈՆՍՈԼԻՏԷ

Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ		27.01
Երէկուան բարձր գինը		27.04
Երէկուան վար գինը		27.01

ՌՈՒՄԷԼԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ	Ֆր.	111.75
Երէկուան բարձր գինը		112.25
» վար »		111.75
Րէժի	Լ. Օ.	14.—
Թրամվայ բաժնեթուղթ		6.05
» պարտաթուղթ		482
» ժուիսանս	Ֆր.	1.80
Օսմ. ապահովագր. ընկ.	Լ.Օ.	4.05
Բրիօրիթէ Թիւրք		—.—
Թրանսվալ	Ֆր.	87 50
Քաթաֆ		463.
Քրէտի Ֆօնսիէ Էժիբսիէն		262.50

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Մէճիտիէ արծաթ	Ղշ.	108.07
Մէթալիք		102.
Անգլիական ոսկի		109.37
Ֆրանսական ոսկի		87.21
Քրեմիէ		51.08
Բօլ		98.
Րուպլի Թղթադրամ		8.65
Լոնտոն 3 ամիս		109.20
Բարիզ		23.01

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 13 Յունիս		ԲԱՐԻԶ, 13 Յունիս	
Անգլիական		Ֆրանսական	101 97
Անգլ. գոնս.	93.93		
Օս. գոն. սէռիB.	·50		
» » » C.	27.63		
			25.15
» » » D.	24 56		25.22
Պանք Օթօմ.	12.12		550.—
Թրանսվալ	3 65		89.
Եգիպտական			105.
Օսմ. Րէժի			318.
Բրիօրիթէ			424.
Օսմ. Մաքսատուն			521.
Օսմանիէ			457.
Քրէտի Լիօնէ			10.18
Իտալական			78.10
Սպանիական			72.30

"ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ„Ի ՏՊԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

Կը տպուին ամէն տեսակ Տաճկերէն, Հայերէն և Գաղղիերէն գիրքեր, տետրակներ, մահազդներ, նամակի գլուխներ, և կը կատարուին ուրիշ ամէն տեսակ տպագրական գործեր, դիւրամատչելի պայմաններով։

ԶԱՐՍԱՆՃԱԳԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վարժարանները և որբանոցը.—Վարժարաններու վիճակը գոհացուցիչ ըլլալէ հեռու է։ Երեք ամիսէ ի վեր աղջիկներու դպրոցը փակ կը մնայ․ որովհետեւ պաշտօնեաներու ամսական վճարող չկայ։ Խեղճ վարժուհիները հազարումէկ թախանձանքներէ ճարահատ, ձգեցին գործերնին․ մէկը գնաց նստաւ իր տունը, միւսն ալ չունենալ Տիարպէքիր տաւ։ Հիմա կարգը մանչերու վարժարանին եկած է։ Տեսուչ Մ․ էֆ․ Վաչէպալեանն ալ միջոց չմնաց որ չգործադրեր։ Տեղապահին գրեց, Առաջնորդին գրեց, ժողովներուն դիմեց, աղաչեց, սպառնաց որ աղջիկներու դպրոցը բացուի, ամսականները վճարուին․ անօգո՛ւտ․ վերջապէս ինքն ալ յուսահատած տուաւ իր հրաժարականը և դիզուած ամսականները գանձելու համար բաւական նեղութիւններ կրելէ վերջ, այս օրերս մեկնելու պատրաստութիւններ կը տեսնէ։ Տեղապահ հայրը Պատրիարքարանէն զրկուած չէքերը դրամը դրած, կը դառնայ հոս ու հոն առանց փութալու թոշակները վճարել։ Եւ սակայն Վարժապետեան էֆ․ մեծ ջանքեր ըրած էր անցեալ կրթական գործին յառաջդիմութեան։ Ափսոս որ գնահատող, և իր ջանքերուն մասնակցող չգտնուեցաւ։ Իրաց այս վիճակին հանդէպ բնական է որ Բողոքականները ուրախանան և զարկ տան իրենց դպրոցներուն։ Ազգ. որբանոցն ալ անմասն չմնաց այս անհամաձայնութեանց ախուր հետեւանքներէն։ Հոգաբարձութեան անդամներէն մէկը, Պ․ Համբարձում Պօյաճեան, իր քենեկալը որբանոցին խնամակալ կարգել յաջողած էր, որ սակայն անկարողութեանը համար պաշտօնէ ձգուեցաւ։ Ասոր վրայ յիշեալ հոգաբարձուն ուխտ առեր կ'ըսէ գործի չի խառնուիր, և կը յանձն որ իր ընկերներէն մէկուն վրայ անհիմն զրպարտութիւններով բողոքած է Պատրիարքարան։ Զարմանալի է որ այս մարդը պաշտօնէ դադրած նկատուելով տեղապահին առաջարկութեանց վրայ, խառն ժողովը յաջորդ կը կարգէ անոր ուրիշ մը․ բայց շաբթուս յանկարծ Տեղապահ Մակար Վ․ իբր թէ ոչինչ եղած ըլլայ, նամակով մը որբանոցի մարդ և տպրել ամսականները կը զրկէ ուղղակի Պ․ Պօյաճեանին, զինքը հոգաբարձութեան գանձապետ միանգամայն անուանելով, և միեւնոյն ժամանակ Պօյաճեանի յաջորդն ալ անդամ նշանակելով․ այսպէս անդամոց թիւը երեքէն չորսի վերածուեցաւ։ Ասոր վրայ Խառն ժողովը գրեց Տեղապահին թէ չի կրնար ընդունիլ ապօրինի կարգադրութիւնը։ Հոգաբարձութիւնն ալ մերժեց Պօյաճեանի անդամակցութիւնը և հակառակ պարագային յայտնեց թէ՝ կը հրաժարին իրենց պաշտօնէ։

Տնտեսական.—Տարեգլուխէ օրը միայն տեսանք հոս ձիւնի երես, որ տեւեց մի քանի օր և դադրեցաւ։ Փետր․ի սկիզբէն թեւակոխեցինք գարունը։ Ժամանակէ մը ի վեր առատ անձրեւ կուգայ․ ժողովուրդը կը խայտայ, ցորենի աճերը քթերնին կախած կը մնան։ չափ մը ցորենը (6 օխա) երկու ղշ․ի և լիտր մը ալիւրը հարիւր փարայի կը ծախուին, մինչդեռ անցեալ տարի չափ մը ցորենը 7 ղշ․ և լիտր մը ալիւրը 8 ղշ․ կը ծախուէր այս եղանակին։ Նոյն աժանութիւնը՝ ամէն բանի համար ալ։

Մարախ.— Արմտեաց առատութեան նման, ժամանակէ մը ի վեր մարախի առատութիւնն ալ ողողած է Բերրիի դաշտերն ու սարերը․ Հունձքին դեռ վնասած չէ բնաւ, բայց մեծ հարուած տուած է այգիներուն և պարտէզներուն։ Տխուր ակնարկով կը դիտուի այս տեսարանը գիւղի սփռահարներուն կողմէ։ Կառավարութեան հրամանով քանի մը օր մեծ ու պզտիկ, բոլոր Բերրիեցիք մարախները բնաջինջ ընելու ելան, բայց չյաջողեցան։

Հիւանդութիւնները.— Մահերու թիւը սակաւցած կ'երեւի։ Տարիէ մը քիչ ժամանակի մէջ չորս հարիւրէն աւելի մահ պատահեցաւ, հարսանիք, կարմրախտ, կապոյտ հազ, անդ, ջերմ և ուրիշ հիւանդութիւններէ, որոնք դեռ կը գտնուին թէեւ, բայց կորսնցուցած են իրենց սաստկութիւնը․ բժիշկ, դեղագործ չկայ։

Բաղնիք.— Բազարքիս մէջ փլփլած բաղնիք մը կար անգործածելի, կառավարութիւնը հրամայած է որ վերաշինուի, և տուգանքի սպառնալիքով արգիլած է բացօթեայ տեղեր, աղբիւրներու քով և գետեզերքը լուացուիլը, բան մը որ Բերրիցիներու որքան վաղեմի, նոյնքան ալ անպատշաճ յոռի սովորութիւններէն մէկն է։

Նպաստ.— Թերեւս տարի մը կ'ըլլայ վերջին անգամ Պատրիարքարանէն զրկուած 30 ոսկի աղքատաց նպաստին ժամանումը։ Նպաստից Ցանձնաժողովը ինչո՞ւ չի փնտռեր թէ ի՞նչ եղաւ այս գումարը։ Մեր

դիւացածը այն է թէ՝ այդ գումարէն 10 ոսկի Բերբէի դպրոցին նորոգութեան ծախսուեցաւ, 15 ոսկիի չափ Տեղապահ Հօր ձեռքով գիւղերու եկեղեցիներուն, դպրոցներուն. Նպատակէ դուրս պարտականներու յատկացուեցաւ, մնացեալն ալ հոս ու հոն, ասկէ մը Բերբէի մէկ դասատուին ամսական տրուեցաւ։ Աղքատներուն ոչինչ։

Զարանեաց ԹՂԹԱԿԻՑ

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱԶԴ.—Մաքսատան 100ին 5 Օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ՝ նոյն պարտաթուղթերուն թիւ 18 կտրոնները, որոնք իրենց պայմանաժամը լրացուցած են 1895 յուլիսին, եթէ մինչեւ 1901 յունիս 30/յուլիս 13 չներկայացուին գանձուելու համար, ջնջուած պիտի համարուին։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլիս, 1/14 յունիս 1901 8—2

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՈՒՑ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴ. — Հանր. Պարտուց Վարչական Խորհուրդը կը ծանուցանէ Օսմ. փոխանակեալ պարտուց պարտաթղթերէն ունեցողներուն թէ՝ 1881 դեկտեմ. 8/20ի Կայս. Իրատէին Ե. յօդուածին 5րդ հատուածին տրամադրութեան համաձայն ջնջուած պիտի համարուին այն բոլոր կտրոնները, որոնք իրենց պայմանաժամը լրանալէն մինչեւ 6 տարի ներկայացուած չեն գանձուելու համար։ Հետեւաբար իրենց պայմանաժամը 1895 սեպտ. 1/13ին լրացող թիւ 24 կտրոնները եթէ մինչեւ 1901 օգոստ. 31/13 սեպտեմ. չներկայացուին գանձուելու համար, ջնջուած պիտի համարուին։

*

Հանր. Պարտուց Վարչական Խորհուրդը կը ծանուցանէ 4% Բրիորիդէ փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն թէ՝ 1890 տարիլ 15/28ի Կայս. Իրատէին ԺԴ. յօդուածին տրամադրութեանց համաձայն ջնջուած պիտի համարուին նոյն պարտաթուղթերուն այն բոլոր կտրոնները, որոնք իրենց պայմանաժամէն լրանալէն մինչեւ 6 տարի ներկայացուած չեն գանձուելու համար։ Հետեւաբար իրենց պայմանաժամը 1895 սեպտ. 1/13ին լրացող նոյն պարտաթուղթերուն թիւ 16 կտրոնները եթէ մինչեւ 1901 օգոստ. 31/13 սեպտ. չգանձուին, ջնջուած պիտի համարուին։ 14—3

Կ. Պոլիս մայիս 19/1 յունիս 1901

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԳՐԱՏԱՆ

Դպրոցի էլէֆ.—Նախակրթարանաց երկու սեռի աշակերտաց ընթերցման համար։

1. Նախապատրաստական տարի էջ 128 գին 3 ղր.
2. Ա. տարի աղջկանց համար » 4 »

Նշանաւոր հեղինակաց գործերուն հետեւողութեամբ։ Ամէն դաս ու ամէն բառ բացատրուած։ Ուսուցիչին և աշակերտին գործը հեշտացնելու ջանացուած է։ Շահեկան, հրահանգիչ նիւթեր, բարոյախօսներ, առակներ, ևն.։ Տպագրութիւնն նոր գիրերով, լաւ թուղթ և գեղեցիկ կողք։ Պարոնայք և գոլէճ պատ. տնօրէնները մէյմէկ օրինակ մը պիտի ստանան գրաւոր դիմելով։ Երկու մասին փոստի ծախք 2 դհկ.։ Նախապատրաստական Տարին խոկոյն կը զրկուի, և Աղջկանց Ա. տարին գալ յուլիսի։

Դպրոցաց համար գոհացուցիչ զեղչ։

Հասցէ.—Կեդրոնական Գրատուն (Զ. Թորոսեան)։ Կ. Պոլիս, Զագմաջըլար, 64։

25—5

ՍԱԼԻՊՕՐԻՆ — SALIBORINE

ԴԵՂԱԳՈՐԾ ՎԱՍԻԼԱՔԻ ԹԷՈՏՈՐԻՏԷՍ ՊԱԼԱՇԻ ԿՈՂՄԷ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ

Արտօնութեամբ Կայս. Առողջապահ. ժողովին

Ջերմեռանդ բժիշկներու կողմէ գնահատուած ու հաստատուած։

Այս ՍԱԼԻՊՕՐԻՆ կոչուած փոշին առանց դառնութեան ունի բնական տեսիլը՝ Ջերմն կամ երեք անգամ միայն գործածելով անվտանգ կերպով բոլորովին կ'անհետացնէ ոտից գարշահոտութիւնը, բորբոքումը, մասնաւոր մորթին կարծրացումը, ժամուցիկ գարշահոտ հեղուկը և կեառալը։ Բաց աստի ատամ տալու՝ ոտից մատներու մէջնեկ գոյացող կոշտերը և կոշտերը անհետացնելով, կրնայ մարդ ազատօրէն քալել։ Նոյնպէս ՍԱԼԻՊՕՐԻՆ կրնայ գործածուիլ անութի և ծածուկ տեղերու համար։

ՍԱԼԻՊՕՐԻՆ գործածողներ կը հաստատեն անոր ունեցած լաւ արդիւնքը, առանց երբեք դառնութեան պատճառ դառնալու։

Գործածութեան եղանակը խորագանգակով տուփի մէջ կը գտնուի։ Ընդհ. կեդրոնատեղին է Վասիլաքի Թէոտորիտիս գեղարանը, Յրնըպըլը, թիւ 55։ Կը ծախուի նաեւ Պոն-Մարշէն և ամէն առաջնակարգ դեղարաններն և դեղօրէից մթերանոցները։ Գաւառներու դեղարաններու մէջ կը ծախուի 6 ղրուշի։

ԳԻՆ 5 ԴԱՀԵԿԱՆ

Գաւառները 6 դահեկանի բաւէ զրկողը պիտի ստանայ տուփ մը Սալիպօրին։

36—12

ԻՖԱԳԱԹԻ ՋՈՒՐԸ

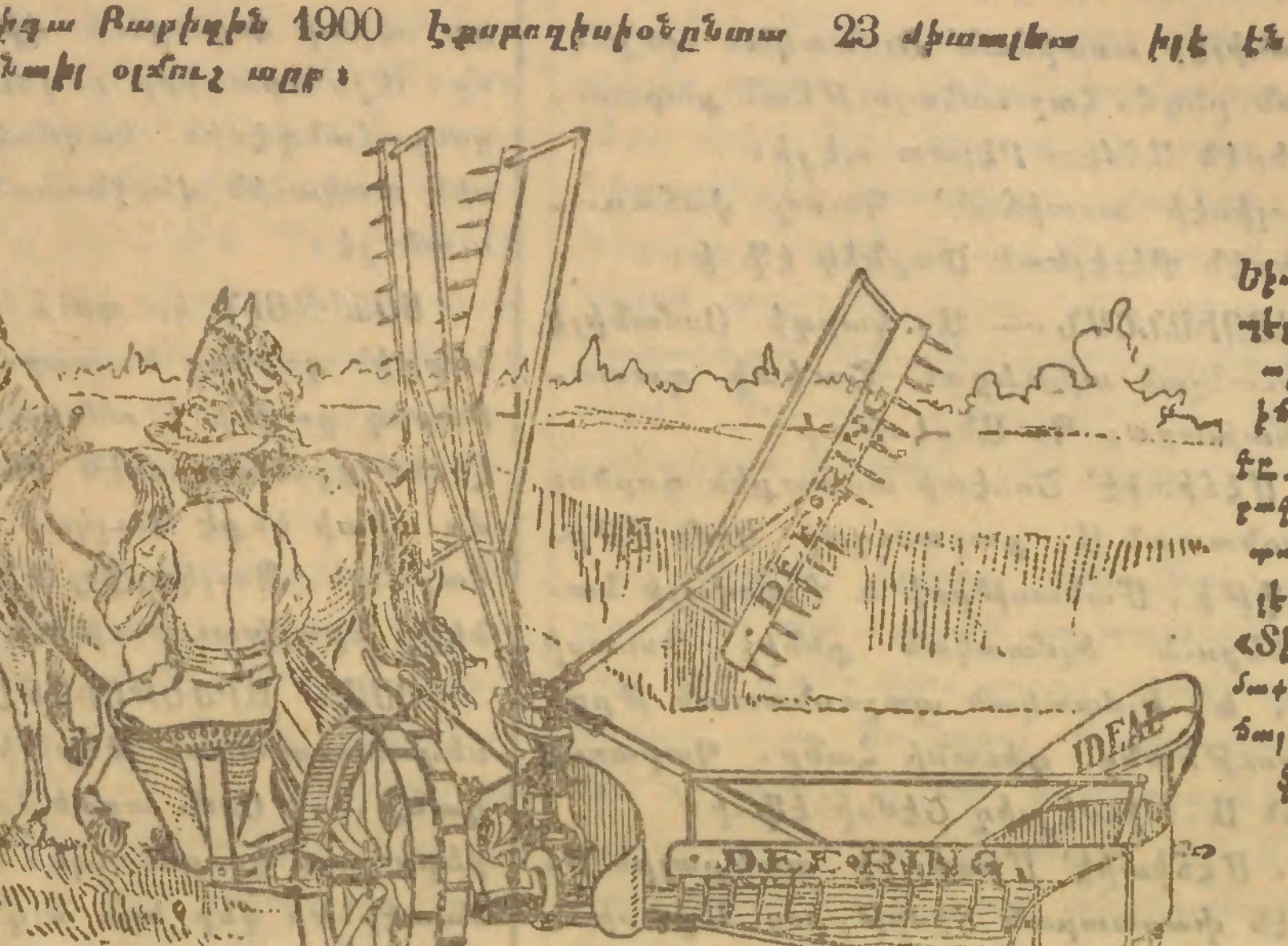
Տրապիզոնէն մէկ ժամ հեռու գտնուած Բիսարինա գիւղին Իֆագաթ կոչուած տեղէն բղխող հանքային ջուրը, որ ամէն կարգի օգտակար յատկութիւններ կը պարունակէ, մայրաքաղաքիս մէջ և Թուրքիոյ ամէն կողմերը ծախու հանուած է։ Այս ջուրը գործածողները կը վկայեն թէ ըստամոքսի, թոքերու և լեարդի հիւանդութեանց համար շատ ազդեցիկ և օգտակար է։ Իֆագաթի ջուրը Եւրոպայէն բերուած հանքային կարգ մը ջուրերէն գերազանց է։ Բժշկական վարժարանին մէջ այդ ջուրը տարրալուծուելով հաստատուած է որ վերոյիշեալ հիւանդութիւններէն զատ, իր մէջ ըստ բաւականին ծըծումբ պարունակելուն համար, մորթի հիւանդութեանց վրայ ալ մեծ ազդեցութիւն ունի։ Կը գտնուի բոլոր դեղարաններուն մէջ։ 10—2

ՏԻՐԻՆԿ

ՊԻՋՄԷՑԼ ՄԱԽՍՈՒՍ ՏԻՐԻՆԿ ՆԱՄ ԱԼԷԱԹ ՈՒ ԷՏԷՎԱԹ

Պու փապրիգա Բարիզին 1900 Էգսբոզիսիօնընտա 23 մետալեա իլէ էն պէօյիւք միւքեաֆաթա նաիլ օլմուշ տըր։

Պիլմիյէ մախսուս [illegible] Ամերիքա [illegible] —12000 [illegible] 9000 [illegible]

1901 1901

Նիւօրլէանսին [illegible] «Տիրինկ» նամ [illegible]

Իշբու սենէի պիր տըրլիւ առնմուշ էյլէտիկ։ Միւրուր իտէն զէման զարֆընտա [illegible] 1858 [illegible] «Տիրինկ» վէ [illegible]

«Իտէալ Տիրինկ» նամ [illegible] «Իտէալ Տիրինկ» նամ [illegible]

» » » [illegible] » » » [illegible]

[illegible] 1, 2, 3 նումէրօլը [illegible] Մ. Սիանէյ Նովէլ վէ [illegible]

ՏՈՔԴ. ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ

Մանկաբարձ, և մանաւանդ թոքի կրծքի հիւանդութեանց մասնագէտ։

Սոյն բժիշկը, որ երկար տարիներ Պոլսոյ մէջ ճարտարապէս իր արհեստը գործ դրած և ապա մէկ քանի տարիներ ալ Բարիզի մէջ մասնագիտական ուսումներով զբաղած է, կը գտնուի Բերա Մէքթէպ-Պայրամ փողոց 29 թիւ տունը։

Իրեն մասնագիտութիւն ընտրած է մանկաբարձութիւնը, և բժշկութեան էն վերջին և կատարեալ մեթոտներուն համաձայն կը բուժէ կիներու աղեխտի և զանազան ջղային հիւանդութիւնները, ինչպէս նաեւ ուրիշ հիւանդութիւններ յաջողապէս կը բուժէ ելեկտրականութեան նորագոյն մեթոտով, մինչեւ իսկ շատ պարագաներու մէջ ազատելով հիւանդը սոյն միջոցաւ վիրաբուժական գործողութենէ մը պէտքէն։

Ռէօնթկէնեան հրաշալի ճառագայթներով կը քննէ, կը գտնէ զինուորական? կլլուած կամ ո և է կերպով մարմնոյն մէջ մտած դրամ, գնտակ, ասեղ ևն., ինչպէս նաեւ կոտրած կամ անցէն խախտած ոսկորները, ստամոքսի, աղիքներու և երիկամունքներուն մէջ գոյացած քարերը կամ աւազը, և վերջապէս սրտին և թոքերուն մէջ գոյացած հիւանդութիւնները, հիւծախտին զանազան աստիճանները, և անձի մը՝ հիւծախտի ենթարկուելէն առաջ՝ դէպի այդ հիւանդութիւնը հակամիտութիւն ունենալը կամ ոչ։ Այս բոլորը կը ցուցնէ (radioscopie) այցելուին. և ի պահանջել հարկին տառից լուսանկարը ալ հանելով (radiographie) յանձնարարին կուտայ իբրեւ մուրհակ։

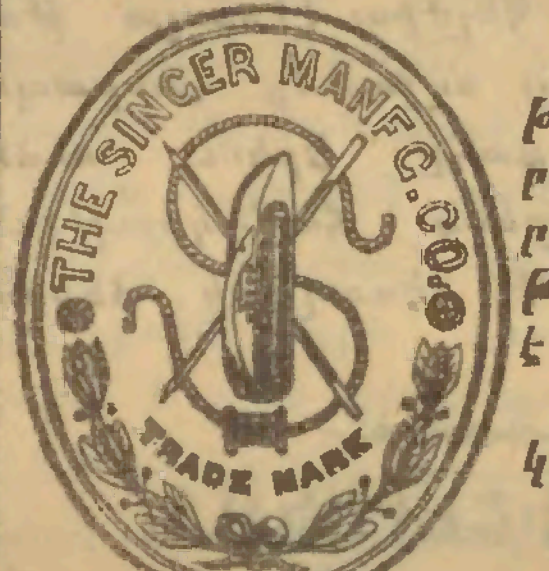
Տոքդ. Չիլինկիրեան ամէն օր կէս օրէն վերջը հիւանդ կ'ընդունի իր տունը, և հինգշաբթի օրերն ալ նոյն ժամերուն ձրիաբար կը դարմանէ աղքատները։ 20—22

ՏՈՔԴՈՐ ՇԷԼԱՃԵԱՆ ծանօթ մասնագէտ, կը շարունակէ հիւանդ ընդունիլ, Բերա, Մեծ Փողոցին ուղղութեանց վրայ, Մինչ փողոց թիւ 4։ 36—36

ՍԻՆԿԷՐ

ՀԱՑԹԱՑԹԻՉ ԿԱՑՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏԱՆ

Ժ. ՆԱՅՏԼԻՆԿԷՐ

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատեայ տուկունութեամբ այնքան գնահատուած են որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են. և բոլոր ընտանիքները, դերձակները ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէրի Ընկերութիւնը տարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական և նշանդրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներու մէջ։

Արեւելքի մէջ Սինկէրի միակ ներկայացուցիչն է Մ. Ժ. Նայտլինկէր, որ բովանդակ Թուրքիոյ մէջ մասնաճիւղեր հաստատած է։

Սինկէրի մեքենաները կը վաճառուին՝

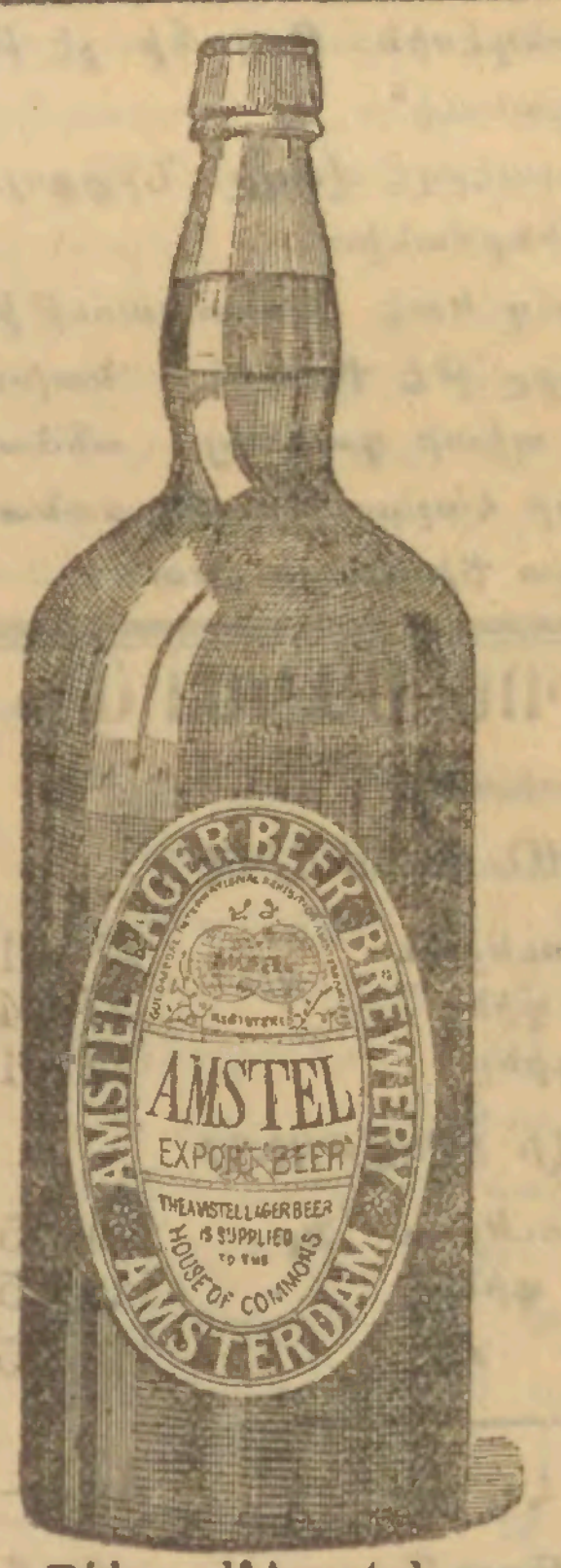
Բերա, Շիշակ հանրայ, Կալաթա-Սէրայի դիմաց։

Կալաթա, Սինկէր խան, Թիւնելին առեւ, և Թրամուէյի կայարանին դիմաց։

Պոլիս, Սուլթան-Համամ թիւ 2, և Սուլթան Պայազիտ Թրամուէյի սթասիոն թիւ 13։

Կեղծիքէ զգուշանալու համար վերի նշանին ուշադրութիւն ընելու է։

ԱՄԷՆ ՃԱՇԱԿԻ ՑԱՐՄԱՐ

Biére d'Amstel ,HOLLAND

ՀՈԼԱՆՏԱՅԻ ԱՇԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿ ԱՄՍԹԷԼԻ ԳԱՐԵՋՈՒՐԸ

ԱՆԳԼԻՈՅ ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎԻՆ ԳՆԱՀԱՏԵԱԼ

ՍՈՒՐԱՆՑ ԱԼՔՈԼԻ ԱՆՍԽԱԼՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

Գարեջուրը երբ իր բնական գոյն նիւթով և առանց այլոց պատրաստուած ըլլայ, անշուշտ անոր մարսողութեան և կազդուրիչ յատկութիւնէն զատ, նաեւ խիստ օգտակար է ամէն անձանց, կանանց, ու նոյնիսկ տղայոց համար։ Ամէն անոնք որ ճաշի ատեն, կամ ճաշէն առաջ գարեջուր գործածել կը փափաքին, հաճին սոյն Հոլանտական Ամսթելի գարեջուրը խմել որուն համեղ, զուտ և ամենաընտիր յատկութիւնը, ամէն տեղ ծանօթ ըլլալուն, գովել աւելորդ է։

Միայն կը յանձնարարենք որ, կեղծ նիւթերով պատրաստուած առողջութեան վնասող գարեջուրներէն չխաբուելու համար, միշտ պահանջուի շիշերու վրայ փակցուած սա՝ էթիքէթը։

Գիները խիստ դիւրամատչելի։— Կը գտնուի, մեծ նպաստաւորութեամբ խանութները, դեղի մթերանոցները, գազինօներն ու մեծ ճաշարաններն և. պանդոկները։ Ընդհանուր կեդրոնատեղին է Կ. Պոլիս Նենի Ճամի Համամճըն, Ֆընտրգլեան խան, Պ. ՆԷՎՐՈՒԶԻ մթերանոցը։ 20—7

ՄԱՆՉԷՍԹԸՐ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1824ԻՆ

Դրամագլ. և երաշխ. գումար 2,605,300 Անգ. ոսկի | Տարեկան եկմ 100,0000 Անգ. ոսկի

ԱՄԷՆԷՆ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

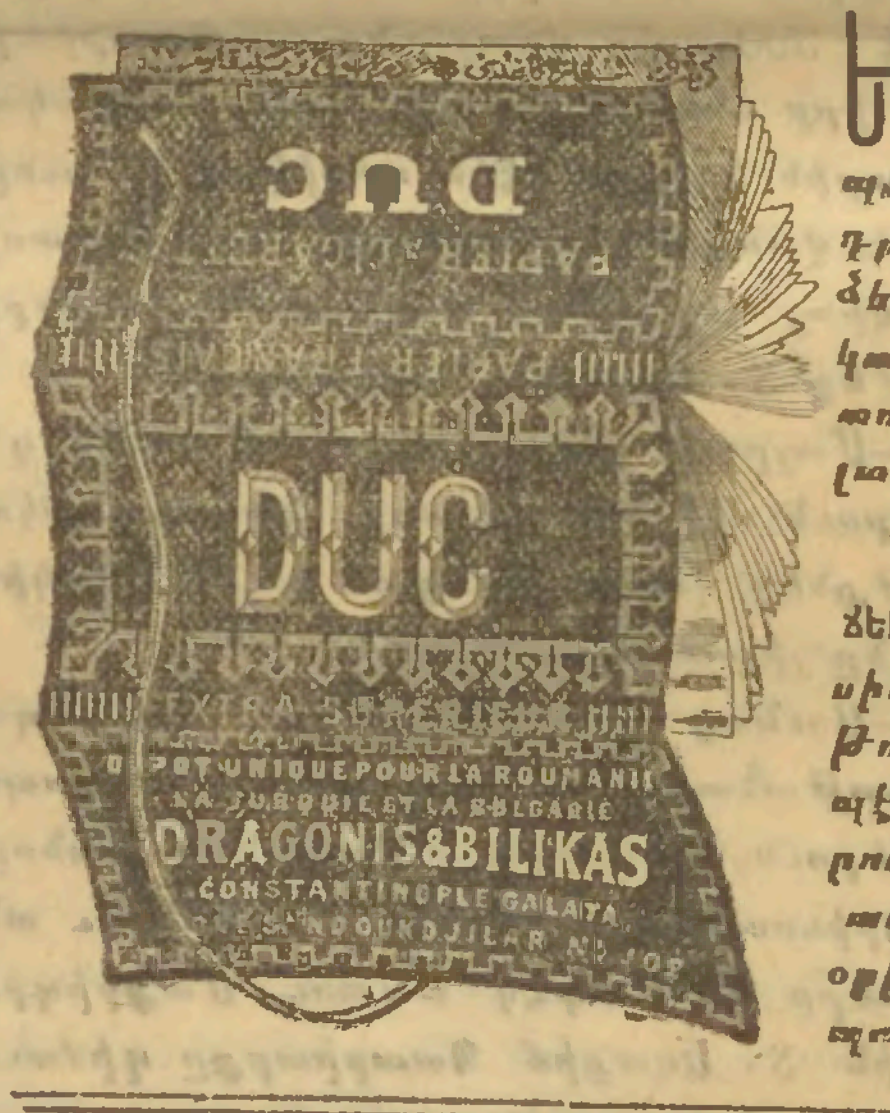
Ընկերութեան պատասխանատուութեան համար դիմել Օսմ. Կայս. Պանքան։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Է

Ղալաթիա, Վօյվօտա թիւ 71, Ցակոբեան խան, Օսմ. Պանքային մօտ.

Մասնաճիւղ Պոլիս Ֆընտըգլեան խան թիւ 23։

ԴՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՔ Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ. Պատուաւոր երաշխաւորութեամբ գործակալներ կ'ընդունուին։

Երբ ամէն առթիւ կը ջանաք ձեր առողջութիւնը պահպանել, ուշադրութիւն ըրէք որ ձեր գործածած սիկարի թուղթերն ալ առողջապահիկ ըլլան։

ՏԻՒՔ ԵՒ ՊՈՆ ԵՒ ՃԵՐՄԱԿ ԿՈՂՔՈՎ ՊՈՆ

սիկարի լաւ, բնական թուղթերը ջերմագոյն կը յանձնարարուին, որովհետեւ առողջապահական օրէնքաց համաձայն պատրաստուած են։

52—1

ՎԷՆՍԱՆ ՖՕՑԱՃԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՎԻՐԱԲԺԿ. ԵՒ ԱԿՆԱԲԺԿ. ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒ

Կ. Պոլիս, Պահճէգափու, Ճէլալ Պէյ Խանի կից, թիւ 1.

Չիֆթէ Սէրկիլէր մաղազասը

Վերոյիշեալ վաճառատան մէջ ակնաբուժական և վիրաբուժական ամէն տեսակ գործիքներ ՄՆԾԱՔԱՆԱԿ և ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ կը վաճառուին։ Ամէն տեսակ կաւուչ և կարծրլաստիկէ (քաուչուկ) առարկաներ, աճուկի կապիչներ (բանտաժներ), տեսակ տեսակ գրեխներ (շիրինկա), ելեքտրական մեքենաներ, ջերմաչափներ, հիւանդխնամներ, խոշորացոյցներ, մանրադիտակներ (միքրոսքոբ) փոքր և մեծ մանրադէտ ապակիներ, նոր տեսակ ոսկի և այլն ակնոցներ կը գտնուին վաճառատանս մէջ։ Գիները խիստ աժան։

«ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (128)

ԺԻՒԼ ՄԱՐԻ

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ՈՃԻՐԸ

ՄԱՍՆ Բ.

ՍԻՐՈՅ ՏԱՌԱՊԱՆՔՆԵՐԸ

Ը.

ԻՄԱ՞Հ

—Պարո՛ն, պատասխանեց Հորաս պետերը ոլորելով, շնորհակալ եմ որ օր առաջ լուր կուտաք մեռնելս, և կը խնդրեմ Աստուծմէ որ ձեր մեռնիլն ալ օր առաջ ծանուցանէ ձեզ և ձեր եղբօր, ինչպէս որ դուք կ'ընէք այժմ ինծի։ Կարծեմ ուրիշ ըսելիք չունիք։ Գիշեր բարի ուրեմն։

Եւ սրահին դուռը ուղղուեցաւ։

—Բառ մը եւս ըսաւ, Բիէռ Ժիւռաուա։

Դուքսը անհամբերութեան շարժում մը ըրաւ. թէեւ, սակայն քաղաքավարութեամբ մնաց ըրաւ։

—Չէ՞ք հարցներ թէ ե՞րբ և ո՞ր ժամուն ի գործ պիտի դնենք այն վճիռը, որ ձեզ դէմ արձակած ենք։

Դուքսը ուսերը թօթուելով պատասխանեց.

—Ինծի համար ո և է կարեւորութիւն չունի տարեկ, պարոններ, գիշեր բարի.... Բայց կը խնդրեմ որ ըստ ձեր սովորութեան գլխու խցիկիս մէջ փակէք դուռնակ։

Եւ իր խցիկը մտնելով ներսէն գոցեց։

—Պարոննե՛ր, կրկին անգամ կը պաշտէք։

Ժիւռաուա եղբայրները, բարկութեննէն ամցունած, դուքսը հոն փակեցին։ Հորաս սիկառ մը ծխելով հանդարտ հանդարտութեամբ հանուեցաւ և անկողին մտնելով պահ մը աչքը քնացաւ, իր թէ իր մտայղջան ուսերեմ թշնամիներ չգտնուէին։

Բիէռ և Կաստոն մինակ մնալով սկսան մտածել։ Ցանկարծ Բիէռ հարցուց.

—Ե՞րբ....

Կաստոն անմիջապէս զայն հասկնալով կամաց մը ըսաւ.

—Ինչո՞ւ սպասենք, ինչո՞ւ այս գիշեր իսկ չգործադրենք։

—Իրաւունք ունիս, այս գիշե՞ր....

Բիէռ այս ըսելով և դարակ մը բանալով փոքր դաշոյն մը առաւ և սկսաւ քննել դաշոյնին. Երկու եղբայրներուն աչքերը արտասուքով լեցուած էին։ Դաշոյնը արեան մէջ թաթխուած էր։

—Մեր հօրը արի՛ւնն է, ըսաւ Կաստոն։

Այդ դաշոյնով էր որ Ժիւռաուա զարնուած էր և ծերունիին կանակին մէջ մխուած գտնուած էր։

Բիէռ մրմնջեց.

—Այս դաշոյնով պիտի սպաննենք զինքը....

—Արդարութիւնը այդպէս կը պահանջէ։

Նոյն միջոցին պահակ նաւաստին զանգակով ժամը 11 զարկաւ։

—Տասնումէկն է, ըսաւ Բիէռ, թող ժամ մը քնանայ։

—Ի՞նչ քաղ տղայ է, պատասխանեց Կաստոն։

—Այո՛, քաղ է, անգամ մը անոր արգոյը տեսանք Կանօ-Լիէօյի ճակատներուն մէջ....

—Ա՞հ, թերեւս սիրէինք զայն եթէ....

—Եւ սակայն մեր ձեռքովը պիտի մեռնի։

Կաստոն նորէն ըսաւ.

—Արդարութիւնը այդպէս կը պահանջէ։

—Մեր երկուքէն ո՞վ պիտի զարնէ. ահա շուշտ ն'ա։

—Ո՛չ, ես պիտի զարնեմ....

—Ո՛չ, ես պիտի պատժեմ զինքը։

—Մտիկ ըրէ Բիէ՛ռ, մեր հայրը երկուքնիս ալ կը սիրէր։

—Այո՛, հաւասարապէս....

—Շատ լաւ, դուն իր անդրանիկ զաւակն ես, և հետեւաբար իրաւունք ունիս առաջնութիւն պահանջելու, բայց ինծի թող, եղբայր։

—Կաստոն կ'ուզե՞ս որ վիճակ քաշենք։

—Այո՛,

Վիճակը Կաստոնի ելաւ, և այս վերջինը երբ թէ անտարբեր բանի մը վրայ կը խօսէր, ըսաւ.

—Ես պիտի սպաննեմ զինքը....

Եւ երկու եղբայրները անձկանօք սպասեցին մէկ ժամուան անցնելուն։

Երբ պահակ նաւաստին ժամը 12ը զարկաւ, Կաստոն ոտքի ելլելով արեւնոտ դաշոյնը ձեռքը առաւ և ծանրութեամբ դէպի դուռը ուղղուեցաւ։

Երկու եղբայրներու ննջասենեակը եւ Վիլֆօռ դուքսին փակուած խցիկը իրարմէ հազիւ 7 8 քայլ հեռու էին, և սակայն Կաստոն անմիջապէս չանցաւ այդ միջոցը։ Նրբանցքը երբ ելեկտրականութեամբ լուսաւորուած նեղ նրբանցքին մէջ մտաւ, կանգ առաւ պահ մը։ Դող մը եկած էր վըրան։ Կաստոն փորձեց լայն շունչ մը առնել. կարծեց թէ ծանր բան մը սրտին վըրայ կը ճնշէր։ Գիշերը շատ տաք էր, հետեւաբար Կաստոն օդին տաքութեան ազդեցութիւն մը սեպեց այս և անցաւ նրբանցքը։

Հորաս դուքսին քնացած սենեակին դըրան առջեւ հասնելուն, Կաստոն դարձեալ դողաց և դրան կրթնելով մրմնջեց.

—Աստուա՛ծ իմ, ի՞նչ ունիմ։

Հայր Ժիւռաուայի կրանէր զաւակը ականջը դրան կպցուց և սկսաւ մտիկ ընել։ Ներսը տաեն այնպէս մնաց. ամենափոքր շշուկ մը իսկ չէր լսուեր ներսէն։ Այն ատեն բանալին դարձուց և դուռը բացուեցաւ։

Այդ սենեակն ալ միւս բոլոր խցիկներուն նման ելեկտրականութեամբ լուսաւորուած էր։ Անկողինը այնպէս ձեւով մը դրուած էր որ Կաստոն ներս մտած ատեն անկարող եղաւ Հորասը տեսնելու, որուն գլուխը շուքին մէջ կը մնար։

Դուքսը անկողինին մէջ անշարժ պառկած էր։

Կաստոն քուլաը գոցելով մրմնջեց.

—Կը քնանա՞յ։

(Շարունակելի)

Թարգմ. ՊՕՂՈՍ ՉԻՆՃԻՐԵԱՆ